

21

Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш — давр талаби

(8-бетда ўқинг).

Ёш авлод вакилларига гамхўрлик йўлидаги жамғарма омонатлари..... 10

Тижорат банкларининг меҳнат ярмаркасидаги фаол иштироки..... 12

БАНК АХБОРОТНОМАНИ

Банк ходимлари, ишбилармонлар ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 3 (974), 2015 йил 21 январь

www.banknews.uz

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Вазирлар Маҳкамасининг бугунги кенгайтирилган мажлиси кун тартибига қўйилган асосий масала — бу Ўзбекистоннинг ўтган 2014 йилдаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш якунларини муҳокама этиш ва мамлакатимизнинг 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурининг энг муҳим устувор йўналишларини тасдиқлаб олишдан иборат.

Ўтган йил якунларини сарҳисоб қилар эканмиз, биринчи навбатда, иқтисодиётимиз ва унинг етакчи тармоқларини ривожлантириш борасида барқарор юқори ўсиш суръатларига эришганимизни таъкидлаш жоиз.

Мамлакатимиз ялпи ички

маҳсулоти 8,1 фоиз, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 8,3 фоизга, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши 6,9 фоиз, капитал курилиш 10,9 фоиз, чакана савдо айланмаси ҳажми 14,3 фоизга ошди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг қарийб 70 фоизини юқори қўшимча қийматга эга бўлган тайёр товарлар ташкил этди.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажми 2014 йилда 9,4 фоиз, шу жумладан, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 8,7 фоиз, ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 10 фоизга ўсди. Инфляция даражаси йил якунлари бўйича 6,1 фоизни ташкил этди. Бу прогноз кўрсаткичларига нисбатан сезиларли даражада пастдир.

Ўтган йили солиқ юки

20,5 фоиздан 20 фоизга, даромад солиғи ставкаси эса 9 фоиздан 8 фоизга камайтирилган бўлса-да, давлат бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,2 фоиз профицит билан бажарилди.

Банк тизимидаги ислохотлар иқтисодиётимизнинг барқарор ўсиш суръатларини таъминлашда энг муҳим омил бўлди. Бунинг натижасида тижорат банкларининг жами капитали 25 фоизга ошди. Банк тизимининг мустаҳкамланиши 2014 йилда Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкасини 12 фоиздан 10 фоизга, тижорат банкларининг кредитлар бўйича фоиз ставкасини ҳам шунга мос равишда камайтириш учун зарур имкониятлар туғдирди.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

16 январь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунларига ва 2015 йилги иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор вазифаларига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбарининг нутқида давом этаётган глобал молиявий-иқтисодий инқирознинг салбий таъсирига, жаҳон иқтисодиётининг ўсиш суръатлари секинлашганлигига ҳамда жаҳоннинг кўглаб мамлакатларида стагнация ва рецессия жараёнлари чуқурлашганлигига қарамай, Ўзбекистонда 2014 йилги иқтисодий дастурнинг энг муҳим

устувор вазифалари аниқ мақсадни кўзлаб ва тизимли амалга оширилиши натижасида иқтисодиётни ва унинг етакчи тармоқларини ривожлантиришнинг барқарор юқори суръатларига эришилганлиги қайд этилди.

2014 йил якунлари бўйича мамлакатнинг ялпи ички маҳсулоти 8,1 фоизга, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми — 8,3 фоизга, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ҳажми — 6,9 фоизга, капитал курилиш ҳажми — 10,9 фоизга, чакана товар айланмаси ҳажми — 14,3 фоизга ўсди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг қарийб 70 фоизини юқори қўшилган қийматга эга бўлган тайёр товарлар ташкил этди.

(Давоми 8-бетда).

Банк тизими: ижобий кўрсаткичлар, масъулиятли вазифалар

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг навбатдаги кенгайтирилган Бошқарув мажлиси банк тизимининг 2014 йилдаги фаолияти якунлари ва 2015 йилнинг 16 январидан Ҳукумат мажлисида мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов томонидан белгилаб берилган 2015 йилги иқтисодий дастурнинг энг муҳим йўналишлари ва устувор вазифалари ижросини таъминлашга бағишланди.

Мажлисни Марказий банк раиси Файзулла Муллажонов бошқарди.

Марказий банкнинг ҳисобот йилидаги пул-кредит сиёсати мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 2014 йилга мўлжалланган макроиқтисодий кўрсаткичларнинг бажарилишига, Давлатимиз раҳбарининг банк тизимини янада ислоҳ қилиш, унинг барқарорлигини ошириш, юқори халқаро рейтинг кўрсаткичларига эришиш, ишбилармонлик муҳитини янада яхшилаш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга қаратилган фармон ва қарорларида бел-

гиланган вазифаларнинг ижросини таъминлашга қаратилгани қайд этилди.

Ҳисобот йилида мамлакатимиз банк тизимининг капиталлашув даражасини ошириш, унинг ликвидлигини янада мустаҳкамлаш, барқарорлигини кучайтириш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилди.

Банк тизими фаолиятининг ўтган йилги кўрсаткичлари нафақат халқаро умумқабул қилинган меъёрларга жавоб беради, балки айрим йўналишлар бўйича ундан ҳам юқори даражага эришилди.

Хусусан, бугунги кунда банк тизими капиталининг етарлилик даражаси 23,8 фоизни ташкил

этиб, у халқаро банк назорати бўйича Базель кўмитаси томонидан 8 фоиз этиб белгиланган талабдан 3 баробар юқори бўлди. 2015 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, банкларнинг умумий капитали 6,9 трлн. сўмдан ошиб кетди (1-диаграмма).

(Давоми 9-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Банклар томонидан фақат ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва технологик янгилаш дастурларини молиялаштиришга йўналтирилган кредитлар ҳажми 2013 йилга нисбатан 1,2 баробар, айланма маблағларни тўлдириш учун ажратилган кредитлар эса 1,3 мартадан зиёд ошди.

Сўнгги йиллар давомида «Мудис», «Стандарт энд Пурс» ва «Фитч рейтингс» каби етакчи рейтинг агентликлари Ўзбекистон банк тизими фаолиятини «барқарор» деб баҳоламоқда. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, агар 2011 йилда мамлакатимизнинг 13 та тижорат банки юқори рейтинг баҳолаганига сазовор бўлган бўлса, бугунги кунда республикамизнинг барча 26 та банки ана шундай баҳога лойиқ кўрилди.

Ўтган 2014 йилда 500 дан зиёд янги корхона, биринчи навбатда, кичик бизнес субъектлари экспорт фаолиятига жалб этилди. Ташқи савдо балансидаги ижобий сальдо 180 миллион долларни ташкил қилди, мамлакатимизнинг олтин-валюта захиралари 1 миллиард 600 миллион долларга кўпайди.

Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ҳузурида махсус ташкил этилган Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармасининг роли бу борада тобора ошиб бормоқда.

2014 йилда мазкур Жамғарма томонидан 2 минг 400 та тадбиркорлик субъектига ўз товар ва хизматларини ташқи бозорларга чиқариш бўйича ҳуқуқий, молиявий ва ташкилий хизматлар кўрсатилди. Жамғарма кўмагида тадбиркорлик субъектлари томонидан 1 миллиард 250 миллион доллар миқдордаги экспорт шартномалари тузилди. Мазкур шартномалар асосида ўтган йили қиймати 840 миллион доллардан зиёд товарлар экспорт қилинди.

Жамғарма томонидан тадбиркорларга ташқи бозорларни ўрганиш ва чет эллик шерикларни топиш, халқаро тендер савдоларида иштирок этиш, шуниингдек, экспорт шартномаларини тузиш, халқаро сертификатлар, рухсат беришга оид ҳужжатларни олиш ва божхона расмийлаштируви бўйича фаол ёрдам берилмоқда.

Шу борада ишбилармонлик муҳитини яхшилаш ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини янада қулай шароитлар яратишга қаратилган чора-тадбирларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш зарурлигини барчамиз албатта яхши тушунамиз.

Мулкни рўйхатга олиш, ер участкалари ажратиш, айрим фаолият турлари билан шуғулланиш учун лицензия олиш, қурилишга рухсат бериш ва электр таъминоти тармоқларига уланишда «ягона дарча» тамойилини амалиётга жорий этиш тобора кенгайиб бормоқда.

Кичик бизнес субъектлари томони-

дан статистик ва солиқ ҳисоботларини тақдим этиш механизмлари сезиларли даражада соддалаштирилди. **Бугунги кунда тадбиркорлик субъектларининг 98 фоизи солиқ ва статистика ҳисоботлари топширишни, божхона декларацияларини расмийлаштиришни эски усулдаги қоғоз тўлдириш йўли билан эмас, балки бевосита – электрон шаклда амалга оширмоқда.**

Саноатнинг энгил, озиқ-овқат ва қурилиш материаллари ишлаб чиқариш каби кўп меҳнат талаб қиладиган тармоқларида ишчиларнинг энг кўп сони илгариги 100 кишидан 200 кишигача оширилган кичик бизнесни рағбатлантириш борасидаги чора-тадбирлар тизимидаги муҳим қарор бўлди.

2014 йилда тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига 9 триллион сўмдан ортиқ ёки 2013 йилга нисбатан 1,3 баробар кўп, шу жумладан, 2 триллион сўмга яқин миқдордаги микрокредитлар ажратилди. Бу ўтган йилга қараганда 39 фоиз кўпдир. Сўнгги беш йилда кичик бизнесни кредитлаш ҳажми қарийб 5 баробар кўпайди.

Хусусий тадбиркорларнинг хомашё ресурсларидан фойдаланиш имконияти, биринчи навбатда, бундай маҳсулотларни биржа ва ярмарка савдоларида сотиш ҳажмини кўпайтириш ҳисобидан сезиларли равишда кенгайтирилди. Масалан, 2014 йилда улар томонидан Республика товар-хомашё биржасида қарийб 3 триллион сўмлик ёки 2013 йилга нисбатан 1,6 баробар кўп хомашё ва материаллар сотиб олинди. Шу билан бирга, хусусий тадбиркорлар биржа савдолари орқали ўзлари ишлаб чиқарган 1 триллион 500 миллиард сўмлик маҳсулотни сотди, бу кўрсаткич 2013 йилга қараганда 1,7 баробар кўпдир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар натижасида ўтган йили, фермер ва деҳқон хўжалиқларини ҳисобга олганда, 20 мингдан зиёд янги кичик бизнес субъектлари ташкил этилди, уларнинг умумий сони эса 195 мингдан зиёдни ташкил этди. Бу 2000 йилга нисбатан 2 баробар кўпдир.

Ялпи ички маҳсулотни шакллантиришда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасининг улуши 2000 йилдан буён 31 фоиздан 56 фоизга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда 12,9 фоиздан 31,1 фоизга ўсди.

2014 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида 480 мингдан ортиқ янги иш ўрни ташкил этилди. Бу яратилган жами иш ўринларининг ярми демакдир. Бугунги кунда иқтисодиётнинг ушбу соҳасида иш билан банд бўлган аҳолининг 76,5 фоиздан зиёди меҳнат қилмоқда. 2000 йилда бу кўрсаткич 49,7 фоизга тенг эди. Иқтисодиёт соҳасида

изчил амалга ошираётган ана шундай чора-тадбирларимиз ўзининг юксак самарасини бермоқда.

Жаҳон банки томонидан эълон қилинган, харид қобилияти бўйича ҳисобланадиган ялпи ички маҳсулот ҳажмига қараб аниқланадиган иқтисодий ривожланиш борасидаги янгиланган рейтингда Ўзбекистон дунёнинг 190 та давлати орасида 2010 йилдаги 72-ўриндан 66-ўринга кўтарилди.

Мамлакатимиз 2014 йилда бизнесни юритиш шароити бўйича рейтингда 8 поғонага, солиққа тортиш борасида эса 61 поғона юқорига кўтарилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Тараққиёт дастурининг баҳосига кўра, Ўзбекистон сўнгги йилда бизнес юритишни энгиллаштириш соҳасида амалга оширилган ислохотлар бўйича етакчи ўнта мамлакат қаторидан жой олди.

Жадал ва мутаносиб иқтисодий ўсиш, чуқур таркибий ўзгаришларни амалга ошириш ва иқтисодиётни диверсификация қилишда фаол ва аниқ йўналтирилган **инвестиция сиёсати** юритиш энг муҳим омил ҳисобланади.

2014 йилда иқтисодиётимизга жалб қилинган инвестициялар ҳажми 10,9 фоизга ўсди ва АКШ доллари ҳисобида 14 миллиард 600 миллион долларни ташкил этди. Бунда жами капитал қўйилмаларнинг 21,2 фоиздан ортиги ёки **3 миллиард доллардан зиёдини хорижий инвестиция ва кредитлар ташкил қилди.** Уларнинг **тўртдан уч қисми тўғридан-тўғри хорижий инвестициялардир.**

Инвестиция дастурини амалга оширишда корхоналарнинг ўз маблағлари ҳисобидан йўналтирилган тўғридан-тўғри хусусий инвестицияларнинг йилдан-йилга фаол иштирок этаётгани барчамизга алоҳида мамнуният бағишлайди. Биргина ўтган йилда бундай инвестициялар ҳажми 10,3 фоизга ўсиб, 4 миллиард 300 миллион долларни ёки жами инвестициялар ҳажмининг қарийб 30 фоизини ташкил этди.

Ўтган йили тижорат банкларининг инвестициявий фаолияти ҳам кенгайди. Улар томонидан 1 миллиард 700 миллион доллар ёки 2013 йилга нисбатан 20 фоиз кўп инвестициялар йўналтирилди.

Жами инвестицияларнинг 73 фоиздан ортиги ишлаб чиқариш соҳасига ва қарийб 40 фоизи машина ва ускуналар харид қилишга сарфланди.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган инвестиция сиёсатининг ўзига хос хусусияти маҳаллий хомашё ресурсларини чуқур қайта ишлашни таъминлайдиган, юқори технологияларга асосланган янги ишлаб чиқаришларни ташкил этишга қаратилган инвестиция лойиҳаларига устувор аҳамият берилётганида намоён бўлмоқда.

2014 йилда иқтисодиётимизнинг етакчи тармоқларида замонавий юқори технологияларга асосланган ускуналар билан жиҳозланган, умумий қиймати 4 миллиард 200 миллион долларга тенг бўлган 154 та йирик объект фойдаланишга топширилди.

Уларнинг қаторида йилига 60 мингта автомобиль ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган «Хоразм автомобиль ишлаб чиқариш бирлашмаси» масъулияти чекланган жамияти базасида «Дамас» ва «Орландо» русумидаги энгил автомобиллар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш», «Жиззах вилоятида 760 минг тонна портландцемент ёки 350 минг тонна оқ цемент ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш», «80 минг тонна рух концентратини қайта ишлаш бўйича рух заводини реконструкция қилиш», «Мис эритиш заводидан янги сульфат кислота цехини қуриш», электр энергияси ишлаб чиқариш имкониятини 50 мегаваттга ошириш мақсадида «Сирдарё иссиқлик электр станциясини тўлиқ миқёсда модернизация қилиш», Қорақалпоғистон Республикасидаги «Мангит» масъулияти чекланган жамияти базасида йилига 5 минг тонна маҳсулот чиқариш қувватига эга бўлган ип-калава йигирув корхонаси ташкил этиш» ва бошқа объектларни тилга олиш мумкин.

Ўтган йилда йилига 25 миллиард куб метр газни узатиш имконини берадиган Марказий Осиё – Хитой газ қувурининг 1 минг 830 километр узунликдаги учинчи тармоғи ишга туширилди.

Инвесторларга кенг солиқ имтиёзлари ва преференциялар берилган «Ангрен» махсус индустриал зонаси, «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонаси, «Жиззах» махсус индустриал зонасининг ташкил этилгани юқори технологияларга асосланган корхоналарни ривожлантириш имконини кенгайтди. Ушбу зоналар учун зарур ташқи муҳандислик ва транспорт инфратузилмаси тўлиқ республикамиз маблағлари ҳисобидан барпо этилмоқда.

Йўл-транспорт инфратузилмасини тараққий эттириш саноатни жадал ривожлантириш ва унинг салоҳиятини оширишга хизмат қилмоқда. **2014 йилда умумий фойдаланиш учун мўлжалланган 540 километр автомобиль йўлини қуриш ва реконструкция қилиш ишлари якунланди.** 116 километрдан иборат икки полосали йўл кенгайтирилиб, тўрт полосали қилиб қайта қурилди, бу эса ўз навбатида ушбу йўлларда қатновни 3 баробар ошириш имконини берди.

Ўтган йили темир йўллар қуриш, реконструкция қилиш ва электрлаштириш, юк ва йўловчи ташийдиган темир йўл транспортини қайта тиклаш ва модернизация қилиш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида 630 миллион доллардан зиёд маблағ ўзлаштирилди.

(Давоми 3-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 2-бетда).

Бу маблағнинг ярмидан кўпи Ангрен – Поп электрлаштирилган темир йўл линиясини барпо этиш лойиҳасини жадал суръатларда давом эттиришга йўналтирилди. Шу билан бирга, 240 километрлик темир йўл қайта тикланди, ўзимизда 650 та юк ва 20 та йўловчи ташиш вагонлари ишлаб чиқарилди, Қарши темир йўл вокзали реконструкция қилинди. Тошкент – Самарқанд ва Самарқанд – Тошкент йўналиши бўйича қатнайдиган «Афросиёб» тезювар поездида 2014 йилда 180 мингдан зиёд йўловчи ўз манзилига етказилди.

Авиация транспортида юк ташиш ҳажми 126 миллион 300 минг тонна-километрни ташкил қилди ёки 2013 йилга нисбатан 8,5 фоизга ошди. 2014 йилда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси дунёдаги 270 дан ортиқ авиакомпанияни ўзида бирлаштирган Халқаро ҳаво транспорти ассоциациясининг (IATA) тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди.

Навоий шаҳри аэропорти негизда ташкил қилинган халқаро логистика маркази Европа, Ҳиндистон, Хитой ва Жануби-Шарқий Осиёга авиация орқали юк ташишни амалга оширишга хизмат қилмоқда. Ушбу марказ фойдаланишга топширилганидан буён ўтган вақт мобайнида 200 минг тоннадан зиёд юк ташилди. Қадрли дўстлар!

Қишлоқ хўжалигида эришилган ютуқлар ҳақида гапирганда, шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, бу соҳада биз қўлга киритган улкан марралар, аввало, фермерларимиз, қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва қишлоқ тараққиёти билан боғлиқ тармоқларда меҳнат қилаётган юз минглаб юртдошларимизнинг фидокорона меҳнати, билим ва тажрибасининг самарасидир.

2014 йилда қишлоқ меҳнатқашлари қандай оғир синовларга дуч келганини ҳаммамиз яхши биламиз. Совуқ кунлар одатдагидан кўпроқ бўлди. Бу, айниқса, баҳор ойларида янада кўпроқ сезилди. Ёздаги сув танқислиги, вегетация давридаги кучли шамол ва бўронлар, кузнинг анча эрта ва салқин келгани соҳа меҳнатқашлари учун кўплаб жиддий муаммоларни туғдирди.

Ана шундай қийинчиликларга қарамасдан, деҳқон ва фермерларимизнинг мардонавор меҳнати, замонавий агротехнологияларни жорий этиш ҳисобидан 3 миллион 400 минг тоннадан зиёд пахта, мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги тарихида биринчи марта 8 миллион 50 минг тонналик юксак галла хирмони бунёд этилди.

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу юксак минбардан туриб, пахтакор ва галлакорларимизга, барча-барча қишлоқ меҳнатқашларига қаҳрамонлик намунаси бўлган, машаққатли ва шарафли меҳнати учун ўз номидан, бутун халқимиз номидан яна бир бор чуқур миннатдорлик

изҳор этишни ҳам қарз, ҳам фарз, деб биламан.

Маълумки, биз қишлоқ хўжалигини ислоҳ этишда суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини тубдан яхшилашга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бу вазифа энг муҳим устувор йўналишлардан бири бўлиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Чунки, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги, мамлакатимизнинг иқтисодий ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, нафақат қишлоқ меҳнатқашлари, балки бутун Ўзбекистонимиз аҳолисининг моддий фаровонлигини ошириш бебаҳо бойлигимиз бўлган еримизнинг унумдорлиги, унинг сифатини мунтазам яхшилаб бориш билан узвий боғлиқдир.

Ўтган даврда бу борада кўрилган чоралар натижасида 1 миллион 700 минг гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. Бу жами экин экиладиган майдонларнинг ярмидан зиёди демакдир. Ана шундай ишлар туфайли сизот сувлари энг оғир даражада, яъни, 2 метргача юзада жойлашган ерлар қарийб 500 минг гектарга ёки учдан бирига камайди, кучли ва ўртача шўрланган ерлар эса 100 минг гектарга ёки 12 фоизга қисқарди. **Мелиорация тадбирлари амалга оширилган экин майдонларида пахта ҳосилдорлиги гектарига ўртача 2-3 центнер, бошоқли дон экинлари бўйича эса 3-4 центнерга ошгани бу борада эришган энг муҳим натижамиздир.**

Агарки бу рақамларни гектарларга кўпайтирадиган бўлсак, амалга оширган ишларимизнинг самараси янада яққол намоён бўлади.

Қишлоқ хўжалигини таркибий ўзгартириш ҳақида сўз юритганда, аввало, пахта экиладиган ерларни оптималлаштириш ва бошоқли дон экинлари, сабзавотчилик, боғдорчилик, узумчилик учун ажратилган майдонларни кенгайтириш ҳисобидан **экин майдонлари таркибида ўзгаришлар** амалга оширилганини қайд этиш жоиз.

Масалан, Андижон, Косонсой, Чортоқ, Ўрта Чирчиқ, Ўзбекистон ва Бувайда туманларида пахта экин майдонлари қисман қисқартирилди, Асака, Янгийўл ва Жомбой туманларида пахта экишдан бутунлай воз кечилди. Шу асосда пахтадан бўшаган 30 минг гектардан ортиқ суғориладиган ерда дон экинлари, сабзавот, картошка етиштириш йўлга қўйилди, боғ ва узумзорлар барпо этилди. **Натижада 2012 – 2014 йилларда пахта етиштириш ҳажми сақланган ҳолда, сабзавот етиштириш 16,3 фоиз, полиз экинлари 16,6 ва мева етиштириш қарийб 21 фоизга ўсди.**

Янги боғ ва узумзорлар барпо этиш борасида амалга оширилаётган ишларга алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

2010 – 2014 йиллар давомида қарийб 50 минг гектар майдонда янги

боғлар, жумладан, 14 минг гектардан ортиқ майдонда интенсив боғлар, 23 минг гектарда узумзорлар яратилди. Интенсив боғлар ташкил этиш учун Польша, Сербия ва бошқа мамлакатлардан 6 миллиондан зиёд кўчат олиб келинди.

Бундай боғларнинг кўплаб афзалликларга эга экани бугунги кунда амалда намоён бўлмоқда. Мисол учун, оддий мевали дарахт экилганидан бошлаб дастлабки ҳосилини бергунига қадар одатда 4-5 йил ўтади. Интенсив боғдорчиликда эса дарахт иккинчи-учинчи йилдаёқ ҳосилга киради. 2011 йилда яратилган боғларнинг ҳар гектаридан 2014 йилнинг ўзида ўртача 300 центнердан ҳосил олингани ва ҳосилдорлик йил сайин кўпайиб бораётгани бунини тасдиқлайди.

Замонавий агротехнологияларни жорий этиш ва фермерларни юқори унум билан ишлайдиган қишлоқ хўжалиги техникаси билан таъминлаш ҳисобидан қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида интенсив усулларга ўтиш ушбу соҳани барқарор ва самарали ривожлантиришда энг муҳим йўналиш ҳисобланади.

Шу мақсадда қишлоқ хўжалиги машинасозлиги тизими бутунлай қайта ташкил этилди, «Ўзагрорсанот-машхолдинг» компанияси тузилди, соҳа корхоналари оптималлаштирилиб, улар қишлоқ хўжалигида талаб этилаётган аниқ турдаги техника ва механизация воситалари ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилди.

Тошкент трактор заводининг оптималлаштирилган ишлаб чиқариш майдонларида янги корхона – «Тошкент қишлоқ хўжалиги техникаси заводи» масъулияти чекланган жамияти ташкил этилди. Бу ерда тракторлар, тиркама ва пахта териш машиналарининг янги моделлари ишлаб чиқарилмоқда.

Ҳурматли мажлис қатнашчилари! **Барчамизга аёнки, хизмат кўрсатиш соҳаси** иқтисодиётимизни барқарор ривожлантиришнинг энг муҳим манбаи ва омили ҳисобланади. Жаҳон тажрибаси бугун айнан ушбу соҳа ялпи ички маҳсулотни шакллантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, одамларнинг фаровонлигини оширишда етакчи ўрин тутишини кўрсатмоқда.

2014 йилда бозор хизматлари кўрсатиш ҳажми 15,7 фоизга ўсди, уларнинг ялпи ички маҳсулот таркибидаги улуши эса 53 фоиздан 54 фоизга ошди. Бугунги кунда иқтисодиётда банд бўлган аҳолининг 50 фоиздан ортиги ушбу тармоқда меҳнат қилмоқда. Ҳар йили яратилаётган янги иш ўринларининг, авваламбор, касб-ҳунар коллежлари битирувчилари учун ташкил этилаётган иш ўринларининг учдан бир қисмидан кўпроғи айнан мазкур соҳа ҳиссасига тўғри келмоқда.

Бу борада хизматлар таркиби ҳам тубдан ўзгариб бораётганини таъ-

кидлаш жоиз. Мобиль алоқа, юқори тезликда ишлайдиган интернет, кабелли телевизион алоқа, масофавий банк хизматлари, қишлоқ хўжалиги техникаси, автомобиллар ва технологик ускуналарни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш каби замонавий юқори технологиялар асосидаги хизмат турлари аҳоли ўртасида тобора оммалашиб бормоқда.

Сўнгги беш йилда аънавий машиний ва коммунал хизматлар улуши 16 фоиздан 9,5 фоизга тушди, юқори технологиялар асосидаги хизматлар улуши эса 21,2 фоизга қадар кўтарилди.

Юқори технологияларга асосланган хизматлар орасида кейинги йилларда **алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари** бошқа соҳаларга нисбатан жадал ривожланаётганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Ушбу хизматлар ҳажми сўнгги беш йилда 3,3 баробар, ўтган йили эса 24,5 фоизга ўсди.

Иқтисодиётимиз ва жамиятимиз ҳаётида ахборот-коммуникация технологияларининг алоҳида ва муҳим ўрин тутишини ҳисобга олиб, 2013 йилда 2013 – 2020 йилларда Ўзбекистон Республикасининг Миллий ахборот-коммуникация тизимини ривожлантириш комплекс дастури қабул қилинди. **Ушбу дастур доирасида амалга оширилаётган лойиҳалар 2014 йилда мамлакатимизда барча автомат телефон станцияларини рақамли тизимга ўтказишни якунлаш учун замин яратди.** Бу эса халқаро ахборот тармоқларидан фойдаланиш тезлигини сезиларли даражада ошириш имконини берди.

Аҳоли, жумладан, мамлакатимизнинг олис ҳудудларида яшаётган аҳолининг ахборот-коммуникация технологиялари хизматларидан фойдаланиш имкониятини кенгайтириш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Масалан, 2014 йилда юртимизда, хусусан, Кўнғирот, Бойсун, Узун, Мўйноқ каби олис туманларда 2 минг километрдан зиёд оптик толали алоқа тармоқлари барпо этилди.

Мамлакатимизда интернетдан фойдаланувчилар сони йил сайин кўпайиб бормоқда. Бугунги кунда улар 10 миллион 200 минг кишидан ошди ёки мамлакатимиз аҳолисининг учдан бир қисмини ташкил этмоқда. Республикаимизда интернетнинг ўтказувчанлик даражаси 4 баробар оширилди, интернетга улашиш тезлиги эса 1,5 марта ортди. Шу билан бирга, ундан фойдаланиш нархи 2013 йилга нисбатан 11,6 фоизга камайди.

Ўтган йили 500 дан ортиқ янги базавий мобиль алоқа станциялари ўрнатилиши ҳисобидан алоқанинг ушбу замонавий, юқори технологияларга асосланган тизими абонентлари сони қарийб 20 миллион кишини ташкил этди, уларга кўрсатилаётган хизматлар ҳажми қарийб 26 фоизга кўпайди.

(Давоми 4-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 3-бетда).

Айни пайтда қишлоқ жойларда хизматлар соҳаси ҳали-бери етарлича ривожланмаганини ҳам айтиш жоиз. Қишлоқда аҳоли жон бошига тўғри келадиган хизматлар кўрсатиш ҳажми шаҳардагидан ҳали-ҳамон сезиларли даражада ортада қолмоқда. Айни пайтда қишлоқ жойларда алоқа хизмати, банк-молия ва коммунал хизматлар соҳасини ривожлантириш учун катта салоҳият мавжудлигини ҳам унутмаслик даркор.

Қадрли дўстлар!

Иқтисодиётимизнинг жадал ва мутаносиб ривожланиб бораётгани аҳоли ҳаёт даражаси ва сифатини изчил ошириш учун мустаҳкам замин яратмоқда. Бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсия ва стипендиялар ҳажми ўтган йили 23,2 фоизга ошди. Аҳолининг жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар эса 10,2 фоизга кўпайди.

Аҳоли даромадлари таркибида тадбиркорлик фаолиятдан олинаётган даромадлар улуши тобора ортиб бормоқда. Мустақиллик йилларида бу борадаги кўрсаткич 10,6 фоиздан 52 фоизга ўсди. Бу Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидаги энг юқори кўрсаткичлардан биридир.

Бу ҳақда сўз юритганда, **собик иттифок худудидаги бошқа мамлакатлардан фарқли равишда, Ўзбекистонда даромадлар даражаси бўйича аҳолининг кескин табақаланиш ҳолати мавжуд эмаслигини алоҳида таъкидлаш лозим.** Энг кўп ва энг кам даромад оладиган аҳоли ўртасидаги фарқ 2000 йилдаги 53,3 баробардан бугунги кунда 7,8 баробарга тушди. Бу ўринда жамиятда ижтимоий барқарорликнинг мезони ҳисобланган бу кўрсаткич халқаро меъёрларга кўра, 10 баробар қилиб белгиланганини айтиб ўтиш лозим.

Жаҳон тажрибасида жамиятда ижтимоий табақаланиш ва хавфсизлик даражасини баҳолашнинг яна бир мезони — Жини индексидан кенг фойдаланилади. Мисол учун, **Ўзбекистонда мустақиллик йилларида Жини индекси кўрсаткичи 0,40 дан 0,296 га пасайди.** Бу натижа, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тавсияларига биноан 0,35-0,37 миқдорда белгиланган халқаро стандартлар нуқтаи назаридан қараганда, аҳолимизнинг ижтимоий фаровонлиги муттасил ўсиб бораётганидан далолат беради.

Одамларнинг даромадлари ортиши билан оилаларнинг моддий аҳволи ҳам сифат жиҳатдан ўзгариб бормоқда. Тадқиқотларга қараганда, бугунги кунда юртимиздаги оилаларнинг 94 фоизи холодильниклар, 84 фоизи турли ошхона электр жиҳозларига, 63 фоизи кир ювиш машиналари, ярмидан кўпи компьютер, чангютгич, микротўлқинли печларга эга, учдан бир қисми эса кондиционерлардан фойдаланмоқда.

Мустақиллик йилларида аҳолининг

телевизорлар билан, айниқса, мутлақо янги авлод телевизорлари — плазма экранли рангли телевизорлар билан таъминланиши 1,6 баробар, энгил автомобиллар билан таъминланиши 3,5 марта ошгани ҳам оилаларимизнинг фаровонлиги юксалиб бораётганининг яққол тасдиғидир. **Бугунги кунда деярли ҳар икки оиладан бири шахсий транспорт воситасига эга ва бу машиналар айнан юртимизда ишлаб чиқарилгани барчамизга мамнуният ва гурур бағишлайди.**

Қисқа вақт ичида ҳаётимизга, деярли ҳар бир оиллага энг замонавий мобиль телефонларнинг бир неча янги авлоди, ноутбуклар, тьюнерлар, DVD приставкалари, сунъий йўлдош орқали фаолият кўрсатадиган ва кабелли телевидение, духовкали электр печлар, музлатгич камералар, сув иситиш бойлерлари ва бошқа мутлақо янги, юқори технологиялар асосида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар кириб келди. Бугун биз бу нарсаларга унчалик эътибор ҳам бермаймиз ва уларни одатдаги буюмлар сифатида қабул қиламиз. Ҳолбуки, йигирма йил аввал бундай ашёлар ҳақида ҳеч нарса билмасдик, ҳозирги кунда эса уларсиз ҳаётимизни тасаввур ҳам қилолмаймиз. Энг муҳими, ушбу маҳсулотларнинг аксариятини мамлакатимиз корхоналарида ўзимиз ишлаб чиқаряпмиз.

Фуқароларимизнинг уй-жой шароитлари ҳам тубдан яхшиланиб бормоқда. Мамлакатимизнинг барча худудларида уй-жойлар қуриш суръати ва кўлами йил сайин кенгаймоқда. Мустақиллик йилларида уй-жой фондининг умумий майдони 1,9 баробар ошди.

Аҳоли сони кўпайиб бораётганига қарамасдан, **одамларни уй-жой билан таъминлашда жон бошига тўғри келадиган уй-жой майдонини 12,4 квадрат метрдан 15,4 квадрат метрга оширишга эришилди.** Уй-жой фондининг деярли барчаси хусусий мулк сифатида аҳоли тасарруфида эканини айтиш лозим. Ваҳоланки, кўплаб ривожланган давлатларда оилаларнинг ярмидан кўпи ижарага олинган хонадон ва уйларида яшайди.

Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида яқка тартибда уй-жойлар қуриш бўйича мақсадли давлат дастурининг амалга оширилиши алоҳида эътиборга лойикдир. **Ушбу дастур доирасида 2014 йилда 11 мингта янги турар жойлар барпо этилди.**

Бугунги кунда шаҳарлар, айниқса, қишлоқларда барпо этилган, шифтлари баланд, хоналари шинам ва ёруғ янги уйлар пишиқ гиштдан қурилган бўлиб, уларни бунёд этишда замонавий қурилиш ва том ёпиш материалларидан фойдаланилмоқда, улар зарур хўжалик биноларига эга. Бундай қишлоқ уйлари сифати ва шароитининг қулайлиги билан ҳеч

бир жиҳатдан шаҳардаги уй-жойлардан асло қолишмайди.

Шаҳарларимизни комплекс қуриш бўйича қабул қилинган дастурларнинг ҳаётга татбиқ этилиши натижасида Тошкент, Фарғона, Қўқон, Марғилон, Наманган, Урганч, Қарши, Термиз, Самарқанд ва бошқа кўплаб шаҳарларимиз қиёфаси тубдан ўзгариб бормоқда.

Буюк Британиянинг нуфузли «Экономист» журналининг берган баҳосига кўра, Ўзбекистон пойтахти — Тошкент шаҳри ободлиги ва яшаш учун қулайлиги жиҳатидан дунё рейтингидан 140 шаҳар орасида 58-ўринни эгаллади ва жаҳон таснифида яшаш учун энг қулай бўлган йирик шаҳарлар қаторига киритилди.

2014 йилда ижтимоий соҳада ҳам чуқур сифат ўзгаришлари рўй берди. Бу соҳанинг барқарор фаолиятини таъминлаш ва ривожлантиришга давлат бюджети жами харажатларининг қарийб 60 фоизи йўналтирилмоқда.

Таълим соҳасида ўқув муассасаларини қуриш, реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш борасидаги ишлар изчил давом эттирилди. Ўтган йили ҳаммаси бўлиб 540 дан зиёд объект, шу жумладан, 380 та мактаб, 160 дан ортиқ касб-хунар коллежи ва академик лицей тубдан янгиланди. Мазкур мақсадлар учун қарийб 550 миллиард сўм сарфланди. Ушбу маблағларнинг 120 миллиард сўмдан ортиги таълим муассасаларини ўқув, лаборатория ва ишлаб чиқариш ускуналари, компьютер ва мультимедиа воситалари билан таъминлаш учун ажратилди.

2011 — 2016 йилларда олий таълим муассасаларининг моддий-техник базасини модернизация қилиш дастури доирасида 19 та олий таълим муассасасида қурилиш, реконструкция қилиш, капитал таъмирлаш ва жиҳозлаш бўйича қиймати 230 миллиард сўмлик ишлар бажарилди. Андижон давлат университети, Бухоро муҳандислик-технология институти, Ўзбекистон Миллий университетида янги ўқув бинолари барпо этилди.

2014 йилда бир қатор янги институт ва факультетлар, ўқув-илмий марказлар очилди. Тошкент тиббиёт академиясининг стоматология факультети ва худудлардаги тиббиёт олий ўқув юртлари негизда Андижон, Бухоро, Самарқанд ва Нукус шаҳарларида филиалларига эга бўлган Тошкент давлат стоматология институти ташкил этилди.

Тошкент давлат шарқшунослик институтида хитойшунослик факультети очилди, шунингдек, ушбу институт қошида Абу Райхон Беруний номидаги Шарқ кўлэмалари маркази ташкил қилинди.

Жанубий корейлик шериклар билан ҳамкорликда Тошкент шаҳрида Инха университети ташкил этилди. Мазкур олий ўқув юртида ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида, биринчи навбатда, дастурий таъминот маҳсулотлари ишлаб чиқариш, ахборот ти-

зимлари ва компьютер тармоқларини бошқариш бўйича халқаро стандартлар даражасида юқори малакали мутахассислар тайёрланади.

Ўтган йили **олий таълим муассасаларига қабул қилишнинг такомиллаштирилган тизими жорий этилди, яъни тест синовларига информатика бўйича саволлар киритилди, мутахассисликка оид фанлар бўйича баҳолаш баллари оширилди. Бу эса олий ўқув юртларига танлаган касбини ҳисобга олган ҳолда, энг яхши тайёргарлик кўрган абитуриентларни саралаб олиш имконини беради.**

Соғлиқни сақлаш соҳасида қишлоқ врачлик пунктларининг фаолияти тубдан қайта кўриб чиқилди. Бундай тиббиёт масканларининг сонини янада оптималлаштириш, замонавий диагностика ва тиббиёт асбоб-ускуналари билан жиҳозлаш, малакали кадрлар билан таъминлаш ва уларнинг меҳнатини рағбатлантиришни кучайтириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилди. Оптималлаштириш натижасида камқувватли ва самарасиз фаолият кўрсатаётган 243 та қишлоқ врачлик пункти тугатилди.

Тажриба тариқасида Бўстонлик, Ўзбекистон, Шахрисабз, Хива ва Жомбой туманларида патронаж тиббиёт ҳамширасининг ўз функционал вазифаларини нечоғлиқ тўлиқ бажариши ва фаолиятининг якуний натижаларидан келиб чиққан ҳолда, унинг иш самардорлигини рейтинг асосида баҳолаш тизими жорий этилди. Бу йил ушбу тажрибани мамлакатимизнинг яна 18 та туманида қўллаш мўлжалланмоқда.

Хотин-қизлар саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлодни тарбиялаш масаласи давлатимиз ва жамиятимизнинг энг муҳим устувор вазифаси бўлиб қолмоқда. Бу борада скрининг марказлари, вилоят кўптармоқли болалар шифохоналари, шунингдек, ихтисослаштирилган педиатрия тиббиёт муассасаларини замонавий тиббий асбоб-ускуналар ва зарур жиҳозлар билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Оналар ва болалар тизимли асосда тиббий текширувдан ўтказилмоқда.

Фақат 2014 йилда 6 миллион 500 минг нафар мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари, мактаб, касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар ўқувчилари чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказилди. Бу эса касалликларни барвақт аниқлаш ва уларни самарали даволаш имконини бермоқда.

Ана шундай амалий ишларимиз натижасида сўнгги ўн йилда ривожланишида туғма нуқсонлари бўлган болалар сони 1,3 баробар камайди. 6-15 ёшли болалар орасида ўткир юқумли касалликлар билан оғриш 34,4 фоизга, пневмонияга чалиниш 49,7 фоизга, бронхит билан хасталаниш 32,8 ва сколиоз билан касалланиш 32,7 фоизга камайди.

(Давоми 5-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 4-бетда).
2014 йилда 133 та тиббиёт муассасаси янгитдан қурилди ва реконструкция қилинди. Гулистон шаҳридаги вилоят онкология диспансери, Тошкент шаҳридаги Республика ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий маркази, Андижон шаҳридаги кўптармоқли вилоят тиббиёт маркази, Нукус шаҳридаги Республика силга қарши кураш диспансери ва бошқалар шулар жумласига киради. Ушбу мақсадлар учун бюджетдан 400 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ва қарийб 30 миллион долларлик хорижий кредит ва грант маблағлари йўналтирилди.

Корея Республикаси билан яқин ҳамкорликда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари ҳудудида ягона бўлган, энг юқори технологиялар асосидаги тиббиёт асбоб-ускуналари билан жиҳозланганидан кўптармоқли замонавий болалар тиббиёт маркази қурилиши бошланганидан хабарингиз бор, албатта.

Жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланиш аҳолимиз, аввало, ёш авлодимизнинг соғлиғини мустаҳкамлашда муҳим ўрин тутишини инобатга олиб, бу соҳага алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Бу борада спорт иншоотларини ҳар томонлама ривожлантириш ва уларни замонавий инвентарлар билан жиҳозлаш учун барча зарур шароитлар яратилмоқда.

2014 йил мобайнида фақат Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг маблағлари ҳисобидан 18 та намунавий спорт объекти ва 73 та мактаб спорт зали барпо этилди, 24 та объектда қарийб 100 миллиард сўмлик реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилганини қайд этиш лозим.

Бугунги кунда Ўзбекистонда 2 миллионга яқин фарзандларимиз, шу жумладан, 840 мингдан ортиқ қиз болалар спортнинг 30 дан зиёд тури билан мунтазам шуғулланмоқда.

Нуфузли халқаро мусобақаларда мамлакатимиз спортчилари эришган ғалабалар тобора кўпайиб бормоқда. 2014 йилда спортчиларимиз 849 та медални қўлга киритди, уларнинг 266 таси олтин медаллардир.

Бу ҳақда гапирганда, ўтган йилнинг кузида Жанубий Кореяда бўлиб ўтган, 45 давлатдан 13 минг спортчи қатнашган XVII Осиё ўйинларида спортчиларимиз 61 та, жумладан, 12 та олтин медални қўлга киритиб, Ўзбекистон терма жамоаси энг кучли ўнта мамлакат қаторидан жой олганини мамнуният билан таъкидлашни истардим. Спортчиларимиз ана шундай ютуқлари билан Ватанимиз шухратини дунёга тараннум этишга муносиб ҳисса қўшдилар ва уларнинг қўлга киритган марралари билан ҳар қанча фахрлансак арзийди, албатта.

Аҳоли бандлигини таъминлаш, аввало, касб-ҳунар коллежлари ва олий ўқув юртлири битирувчиларини ишга жойлаштириш бўйича зарур шароитлар яратиш ижтимоий сиёсатимизнинг энг муҳим устувор йўналиши бўлиб қолади.

Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва янгилаш, транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни тараққий эттиришни қўллаб-қувватлаш дастурларини амалга ошириш натижасида 2014 йилда мамлакатимизда 1 миллионга яқин иш ўрни ташкил этилди. Уларнинг 60 фоизи қишлоқ жойларда яратилгани айниқса эътиборлидир.

Ўтган йилда мамлакатимиз таълим муассасаларининг 600 мингдан зиёд битирувчиси иш билан таъминланди. Шуниси қувонарлики, ёшларимизнинг аксарият катта қисми ўз келажагини кичик бизнесда кўрмоқда.

Ўзингиз ўйланг, бир йилнинг ўзида шунча ёшларимизни, ўзимизнинг фарзандларимизни ҳаётда ўз ўрнини топиши учун шароит яратиб, қўллаб-қувватлаганимиз — бу бизнинг энг катта ютуғимиз эмасми?

Биз ўтган даврда амалга оширган ишларимизга баҳо берар эканмиз, «Кеча ким эдигу бугун ким бўлдик?» деган савол асосида уларнинг моҳияти ва аҳамиятини ўзимизга чуқур тасаввур этамиз. Айни вақтида «Эртага ким бўлишимиз, қандай янги, юксак марраларни эгаллашимиз керак?» деган савол устида ўйлашимиз, нафақат ўйлашимиз, балки амалий ишларимиз билан бунга жавоб беришимиз лозим.

Бу борада, иш берувчилар ва ўқувчиларни кенг жалб этган ҳолда, меҳнат ярмаркалари, бизнес ғоялар танловлари ўтказилаётгани ҳамда уларнинг ғолибларига ўз хусусий ишини бошлаш имконини берадиган имтиёзли кредитлар ажратилаётгани муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўз бизнесини йўлга қўйишга қарор қилган коллеж битирувчиларига қарийб 200 миллиард сўмлик имтиёзли микрокредитлар ажратилди. Бу 2013 йилга нисбатан 1,4 баробар кўпдир.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари! Бугунги кунда дунёнинг турли минтақаларида шиддат билан содир бўлаётган жараёнлар ва биринчи навбатда, қарама-қаршиликларнинг кучайиб бораётгани, жаҳон бозорларидаги вазиятнинг тез ўзгараётгани, ҳали-бери давом этаётган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози ва унинг оқибатлари, дунёнинг кўплаб давлатларида инвестиция фаоллигининг сусайиши ва ўсиш суръатларининг пасайиши мамлакатимиз иқтисодиётига ҳам ўзининг салбий таъсирини ўтказмасдан қолмайди, албатта.

Шундан келиб чиқиб, 2015 йилда ялпи ички маҳсулот ҳажмининг ўсиш суръати 108 фоиз даражасида бўли-

ши кўзда тутилмоқда. Бу борада саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг 8,3 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг 6 фоизга кўпайиши белгиланмоқда.

Биз ўз олдимизга истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни 11,7 фоизга, шу жумладан, озиқ-овқат маҳсулотларини 11 фоиз ва ноозиқ-овқат товарларини 12,1 фоизга кўпайтириш, ушбу маҳсулотларни чакана савдо тармоғи орқали сотишни 14,2 фоизга ошириш вазифасини қўймоқдамиз.

Жорий йилда хизмат кўрсатиш соҳасини янада жадал суръатлар билан ривожлантириш мўлжалланмоқда. Хизматлар кўрсатиш ҳажмини 15,6 фоизга ошириш ва унинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини 54,5 фоизга етказиш назарда тутилмоқда.

Айни пайтда инфляция даражаси 5,5 – 6,5 фоизни ташкил этиши кутилмоқда. Бу 2014 йилга қараганда сезиларли даражада пастдир.

2015 йилда кўзда тутилаётган капитал қўйилмалар ҳажми АҚШ доллари ҳисобида 15 миллиард 960 миллион долларни ёки 2014 йилга нисбатан 110,1 фоизни ташкил этади. Унинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши эса 23,1 фоизга етади.

Ушбу маблағларнинг 74,5 фоизга яқини ишлаб чиқариш объеклари қурилишига, 43,1 фоизи асбоб-ускуналар сотиб олишга йўналтирилади. Чет эл инвестициялари ҳажми 3,5 миллиард доллардан ошиб, уларнинг умумий капитал қўйилмалар ҳажмидаги улуши 22,1 фоизни ташкил этади. Тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар улуши эса 11,2 фоизга кўпаяди.

Юқори иқтисодий ўсиш суръатлари ҳар томонлама чуқур ва пухта ўйланган изчил солиқ ва пул-кредит сиёсатини амалга ошириш орқали таъминланади. Ушбу сиёсат, аввало, ламбор, иқтисодиётда солиқ юкни камайтириш, хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятида унинг рағбатлантирувчи родини кучайтиришга қаратилади.

Биринчи навбатда амалга ошириладиган вазифалар қаторига даромад солиғи ставкасини 7,5 фоизга камайтириш киради. Шу билан бирга, қурилиш соҳасида фаолият юритаётган корхоналар учун ягона солиқ тўлови ставкаси, саноат корхоналарида бўлганидек, 6 фоиздан 5 фоизга туширилади.

2010 йилда қабул қилинган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясига мувофиқ демократик ва бозор ислохотларини янада чуқурлаштириш, давлат ва ижтимоий институтлар ҳамда суд тизимини ислох этиш борасидаги вазифаларни изчил амалга ошириш энг устувор йўналиш бўлиб қолаётганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Барчамиз яхши англаб олишимиз

зарурки, ишлаб чиқаришни диверсификация қилмасдан туриб, ташқи бозорларга чиқиш ва маҳсулотларимизни сотиш борасидаги экспорт дастурини амалга ошириш, валюта даромадлари тушумини таъминлаш, юқори технологияларга асосланган янги ишлаб чиқаришни ва иш ўринларини ташкил этиш, пировард натижада ўз олдимизга қўйган юксак мақсадларимизга эришиш ҳақида сўз юритиш мумкин эмас.

Биринчи навбатда, жаҳон бозорида тенг рақобатлаша оладиган ва кейинги босқичда иқтисодий ўсишнинг, иқтисодиётни янада модернизация ва диверсификация қилишнинг локомотивига айланиши мумкин бўлган тармоқ ва корхоналарни жадал ривожлантириш ҳамда аниқ йўналтирилган ҳолда қўллаб-қувватлашни таъминлаш зарур.

Маълумки, Ўзбекистон жаҳон бозорида хомашё ресурсларининг, масалан, пахта ва бошқа турдаги хомашёларнинг нархи кескин тушиб кетган ҳолатларни кўп маротаба бошидан кечирган.

Шу билан бирга, тўқимачилик ва энгил саноатнинг бошқа тармоқларида ана шу пахта хомашёсини янада чуқур қайта ишлашни таъминлаш, бўялган ип-калава, трикотаж полотноси ва матолар каби тайёр маҳсулотларни хорижий мамлакатларга экспорт қилиш, кейинчалик, замонавий технология ва дизайнни фаол ўзлаштириш асосида, тайёр тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришда улкан самарага эриша оламиз.

Мамлакатимизда ишга солинмаган яна кўплаб резерв ва имкониятлар мавжудлигига биргина шу мисол асосида ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Бу ўринда гап, аввало, дастлабки хомашёни ва ярим тайёр маҳсулотларни янада чуқур қайта ишлаш технологияларини жорий этиш, бунинг учун нефть-газ, нефть-кимё ва кимё, энгил саноат ва электротехника тармоқларида янги комплекс ва корхоналар ташкил этиш, шунингдек, жаҳон ва минтақа бозорларида, ички бозоримизда харидоргир бўлган тайёр тўқимачилик, чарм-пойабзал, озиқ-овқат, фармацевтика саноати, электроника ва маиший электр техника маҳсулотлари, маиший кимё товарлари, қурилиш ва пардозлаш материаллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳақида бормоқда.

Вазирлар Маҳкамаси икки ой муддатда тегишли вазирлик ва идоралар, уюшмалар, компаниялар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари иштирокида 2015 – 2019 йилларда ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилишни таъминлаш бўйича чоратадбирлар дастурини ишлаб чиқсин ва қабул қилсин.

(Давоми 6-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 5-бетда).

Иккинчидан. Хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш мақсадида бу соҳага тўлиқ эркинлик бериш, бу йўлда ғов бўлиб турган барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш энг муҳим устувор вазифадир. Барқарор иқтисодий ўсиш ва мамлакатимизнинг келажак истиқболли, аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифати кўп жиҳатдан айна мана шу энг устувор вазифанинг қандай ҳал этилишига боғлиқ.

Таъкидлаш жоизки, мустақиллик йилларида хусусий мулк ва инвестициялар дахлсизлигини таъминлашнинг ишончли ҳуқуқий-меъёрий асосларини яратиш ва уларнинг ҳимояси учун кўп иш қилинди. Мулкдорларга зарур шароит ва кафолатлар бериш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилди.

Қишлоқ хўжалиги, қурилиш, савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси сингари тармоқлар, уй-жой фонди тўлиқ хусусий мулк эгалари тасарруфига ўтказилди. Истеъмол товарлари ишлаб чиқарадиган, озиқ-овқат, тикувчилик маҳсулотлари, тўқимачилик, чарм-пойабзал, мебель ва фармацевтика саноати тармоқларида давлатнинг улуши анчага камайтирилди.

Хурматли дўстлар!

Бугун ҳеч кимга сир эмаски, хусусий мулк ва хусусий тадбиркорлик фаолиятининг амалиёти хусусий мулкнинг давлат мулкига нисбатан ҳар томонлама устунлигини кўрсатмоқда.

Хусусий корхоналарда сидқидилдан меҳнат қилишга ундайдиган омиллар ва шахсий манфаатдорлик даражаси ва энг асосийси, ўзининг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятининг якуний натижаси учун масъулият ҳисси бутунлай бошқача экани барчамизга яхши маълум.

Хусусий секторда маблағлардан самарали фойдаланилмоқда. Бу соҳада юқори сифатли маҳсулотлар тайёрлаш, ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни таъминлашга бўлган қизиқиш ва интилиш анча кучли бўлиб, ишлаб чиқариш туфайли имкон қадар кўп даромад олиш каби пировард молиявий натижаларга эришилаётганини таъкидлаш жоиз. Буларнинг барчаси бозор иқтисодиёти шароитида фаолият юритаётган хусусий корхоналарнинг асосий мақсадидир.

Минг афсуски, хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлида ҳали-ҳануз турли маъмурий ғов ва тўсиқлар сақланиб қолмоқда, мансабдорлар томонидан уларнинг қонуний манфаат ва ҳуқуқлари бузилаётгани билан боғлиқ кўплаб мисолларни келтириш мумкин.

Шу сабабдан биз хусусий мулк муносабатлари борасидаги қарашларимизни мутлақо ўзгартириш масалаларини қайта кўриб чиқишимиз зарур. Шу асосда мустаҳкам ҳуқуқий базани хусусий мулк манфаатларига мослаштири-

шимиз, мулк ҳуқуқининг кучли юридик норма ва кафолатлари тизимини шакллантиришимиз, давлатимизнинг иқтисодий ва ижтимоий таянчига айланадиган хусусий мулкдорларнинг кенг қатламини яратишимиз керак.

Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш йўлидаги ғов ва тўсиқларни олиб ташлашга қаратилган чоратадбирлар қаторида, авваламбор, хусусий тадбиркорлар учун хомашё ресурсларидан фойдаланиш механизмининг тубдан қайта кўриб чиқиш, уни янада соддалаштириш, очиқ ва ошқора бўлишини таъминлаш зарур. Бунинг учун эса ресурсларни очиқ биржа ва ярмарка савдоларида сотиш ҳажмини кенгайтириш лозим.

Етакчи халқаро молия институтлари томонидан мунтазам чоп этиладиган, биринчи навбатда, Жаҳон банкининг «Бизнес юритиш» деб номланган маърузасида эълон қилинаётган бизнинг бизнес юритиш бўйича кўрсаткичларимизни тизимли асосда чуқур ўрганиш, мавжуд камчилик ва нуқсонларни бартараф этишга доир аниқ чора ва таклифлар ишлаб чиқиш, аввало, Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ва бошқа манфаатдор идораларнинг муҳим вазифасига айланиши керак.

Тадбиркорлик субъектлари ва хусусий мулк эгалари учун ҳуқуқ ва кафолатларни қонуний ҳимоя қилиш нормаларини кучайтириш даркор. **Бу борада хусусий мулкдорларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда суд органлари ролини ошириш, давлат, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва назорат қилувчи органлар мансабдор шахсларнинг тадбиркорлик субъектларининг хўжалик ва молиявий фаолиятига ноқонуний аралашуви учун жавобгарлигини кучайтириш биринчи даражада аҳамиятга эга бўлиши лозим.**

Шуни тан олишимиз керакки, хусусий мулкни ривожлантириш учун унинг очиқлик даражасини ва бу соҳанинг мамлакат иқтисодиётидаги ҳиссасини аниқлаш борасидаги баҳолаш мезонлари ҳалигача ишлаб чиқилмаган. Иқтисодиёт вазирлиги, Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси, Марказий банк, Давлат статистика қўмитаси ва бошқа иқтисодий идоралар бу масала билан жиддий шуғулланиши зарур.

Ишончим комилки, бу вазифаларнинг амалга оширилиши, ўз навбатида, хусусий бизнесни ривожлантириш, жамиятимиздаги барқарорликнинг мустаҳкам асоси ҳисобланган мулкдорларнинг ўрта синфини шакллантиришда ва мустаҳкамлашда рағбатлантирувчи янги омил ва имкониётлар яратади.

Учинчидан. Иқтисодиётимизда давлатнинг иштироки қай даражада эканини танқидий баҳолаш, уни стратегик ҳамда иқтисодий асос-

ланган даражага қадар қисқартириш зарурлигини алоҳида таъкидлашни ўринли деб биламан.

Иқтисодиёт тармоқларида давлат улушининг мавжудлиги ва самарадорлигини, бошқача айтганда, «иқтисодиётда давлат иштироки»ни ҳар томонлама танқидий таҳлил қилиш ва шу асосда иқтисодиёт тармоқларида хусусий сектор иштирокини сезиларли даражада кенгайтириш бўйича вазифаларимизни белгилаб олиш вақти келди.

Биринчи навбатда, аввало, зарар кўриб ишлаётган, паст рентабелли ва иқтисодий ночор, маҳсулотларига талаб йўқлиги сабабли тўла қувват билан фаолият кўрсатмаётган давлат корхоналарини профессионал хорижий инвесторларга уларни қайта тиклаш ва ушбу корхоналар негизида янги, замонавий ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этиш мажбурияти билан «ноль» қийматида сотиш зарур.

Бу ўринда сўз иқтисодиётнинг реал тармоқларидаги техник ва технологик янгилаш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини кенгайтириш ва уларнинг рақобатдошлигини ошириш талаб этиладиган корхоналардаги давлат активларини ҳақида бормоқда. Вазирлар Маҳкамаси томонидан ушбу тоифага кирадиган тармоқлар, бирлашма ва корхоналарнинг рўйхати тасдиқланиши лозим.

Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси давлат улуши мавжуд бўлган барча корхона ва объектларни яна бир марта танқидий нуқтаи назардан қайта инвентаризация қилиши, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ўтган йили қабул қилинган «Давлат мулки объектларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига сотиш борасидаги қўшимча чоратадбирлар тўғрисида»ги қарорига қандай объектлар киритилмаганини аниқлаши ва реал иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларида давлат иштирокини тубдан қисқартиришни назарда тутган ҳолда, 2015/2016 йилларда давлат мулкни хусусийлаштириш бўйича янги дастурни Вазирлар Маҳкамасига киритиши зарур.

Тўртинчидан. Корпоратив бошқарув тизимидаги принцип ва ёндашувларни тубдан ўзгартириш, ишлаб чиқариш, ташқи иқтисодий ва инвестиция жараёнларига замонавий халқаро корпоратив менежмент стандартларини жорий этиш жиддий эътиборни талаб қилади.

Энг аввало, корпоратив ёки акциядорлик бирлашмаларимизнинг фаолияти самарадорлигини танқидий баҳолаш, уларни хорижий давлатлардаги ана шундай корхоналар билан таққослаб кўриш зарур. Чунки, бугунги кунда иқтисодий ривожланган мамлакатларда, айниқса, саноат соҳасида мулкчиликнинг бундай шакли муҳим ўрин тутди.

Мамлакатимизда ҳам мулкчиликнинг

мазкур шакли тобора катта аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш натижасида айна пайтда республикаимизда 1 минг 100 дан ортиқ акциядорлик жамияти ташкил этилди ва фаолият юритмоқда. Уларнинг умумий устав капитали 11 триллион 700 миллиард сўмдан ортиқ бўлиб, сўнгги ўн йилда 5,3 баробар ўсди.

Бугун шуни тан олиш зарурки, акциялаштириш жараёнини ривожлантириш кўламининг ўсиб бораётгани корпоратив бошқарув ва акциядорлик жамиятлари фаолиятдан тушадиган даромадларни тақсимлаш тизими ҳамда хусусийлаштириш жараёнининг бошқа бир қатор йўналишларида ҳал этилмаган кўплаб муаммолар мавжудлигини яққол кўрсатмоқда.

Бу, айниқса, акциялар пакетларига давлат эгалик қилаётган акциядорлик жамиятларига тааллуқлидир. Бундай жамиятларда акциядорлар, айниқса, миноритарийлар кам ҳажмдаги акцияларга эгалиги ва акциялар пакетларининг тарқоқлиги туфайли бошқарув ва қарор қабул қилиш жараёнини амалда четда қолмоқда.

Бунинг натижасида ишлаб чиқариш устидан бошқарувни илгаригидек директорлик корпуси амалга оширмоқда. Кўп ҳолларда директорлик корпуси, шуни таъкидлашимиз керакки, ўз фаолиятида ҳали-бери эски тизим қолипидан чиқолмаслиги, ишни замон талаб қиладиган усулда ташкил қилишдан узоқ бўлиши кўзга ташланади. Бундай ҳолат бошқарувчи кадрларнинг юқоридан буйруқ кутиб ўтиришига, сусткашлиги ва ташаббус кўрсатмаслигига сабаб бўлмоқда.

Бугун мамлакатимизда шундай амалий тажриба тўпландики, унга кўра, Ўзбекистон шароитида юртимиз сармоядорлари билан бир қаторда чет эллик инвесторлар акцияларга эга бўлган мулкчилик шакли энг мақбул бўлиб, ҳар жиҳатдан ўзини оқламоқда.

Ҳозирги кунда юртимизда 90 дан ортиқ давлатнинг хорижий инвесторлари иштирокида ташкил этилган 4 мингдан зиёд корхона муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Мамлакатимизда фаолият юритаётган ушбу компаниялар Ўзбекистонда ҳам, унинг ташқарисидида ҳам яхши маълум.

Ўзбекистон ҳудудида тўлиқ чет эл капитали ва корпоратив бошқарувнинг хорижий усуллари асосланган корхоналар муваффақиятли фаолият олиб бормоқда.

Мазкур хорижий компаниялар тажрибаларини чуқур ўрганишимиз ва уларнинг таҳлили асосида корхоналаримиз учун корпоратив бошқарувнинг намунавий тузилмаларини яратишимиз, реал иқтисодиётнинг барча тармоқ ва соҳаларидаги акциядорлик жамиятларининг бошқарув тизимини айна шу асосда ислоҳ қилган ҳолда, уларни амалиётга фаол жорий қилишимиз зарур.

(Давоми 7-бетда).

TARAQQIYOT ODIMLARI

2015 йилда иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш ҳисобидан хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш — устувор вазифамиздир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг мамлакатимизни 2014 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2015 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси

(Давоми. Бошланиши 6-бетда).

Аллақачон ўз умрини ўтаб бўлган, жошқарувнинг совет даврига хос эски ва яроқсиз режали-тақсимот тизими ва лавозимлар номенклатурасидан қатъий воз кечишимиз, бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган тижорат директори, молия директори, миждозлар билан ишлаш ва харидлар бўйича лойиҳа менежери ва бошқа янги лавозимларни халқаро амалиётга мос равишда, уларнинг мансаб мажбурияти ва вазифаларини аниқ белгиланган ҳолда, кенг жорий этишимиз лозим.

Иқтисодиёт вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги барча манфаатдор тузилмалар иштирокида асосий лавозим ва касбларнинг янги классификаторини ишлаб чиқиши керак. Айнан ашундай классификатор бугунги янги авлод профессионал кадрларини тайёрлашнинг асосий мезонига айланиши даркор.

Бешинчидан. Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришни чуқурлаштириш ва тармоқлараро саноат кооперациясини кенгайтириш иқтисодий ўсиш ва иқтисодиётни таркибий жиҳатдан ўзгартиришнинг энг муҳим манбаи ва омилдир.

Бугунги кунда дунёда рўй бераётган воқеалар мавжуд маҳаллий хомашё базаси асосида импорт ўрнини босадиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мамлакатимизнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлай олишини яққол кўрсатиб турибди.

Маҳаллийлаштириш дастурларини амалга ошириш борасида тўплаган тажрибамиз бизнинг ташқи омилларга боғлиқлигимизни камайтириш, ички талабни шакллантириш ва бозорларимизни зарур истеъмол товарлари ҳамда бутловчи маҳсулотлар билан тўлдириш, ташкил этилган ишлаб чиқариш қувватларининг тўлиқ фаолият кўрсатишини таъминлаш, валюта ресурсларини тежаш ва улардан оқилона фойдаланиш, аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича муҳим роль ўйнашини амалда тасдиқламоқда.

Саноат ишлаб чиқаришида маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ҳажмининг жадал ўсиб бораётгани бунинг амалий тасдиғидир. 2005 йилда маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар 9,2 фоизни ташкил этган бўлса, 2014 йилда бу кўрсаткич қарийб 20 фоизга етди.

Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлигига барча манфаатдор вазирлик, идора, уюшма ва компанияларни кенг жалб этган ҳолда, 2015 – 2019 йилларга мўлжалланган тайёр маҳсулотлар, бутловчи қисмлар ва материалларни маҳаллийлаштириш ва ишлаб чиқариш бўйича дастур тайёрлаш вазифаси топширилади.

Олтинчидан. Ривожланган инфратузилмани ташкил этмас-

дан, биринчи навбатда, ахборот-коммуникация тизими, йўл-транспорт ва муҳандислик-коммуникация қурилишини тараккий эттирмасдан туриб, иқтисодиётимизни таркибий жиҳатдан ўзгартиришга эришиш мумкин эмас.

Шу нуқтаи назардан биз Ўзбекистон Республикасининг Миллий ахборот-коммуникация тизимини 2013 – 2020 йилларда комплекс ривожлантириш дастурини амалга оширишга алоҳида эътибор қаратишимиз даркор. Интернет тармоғидан фойдаланишнинг техник имкониятларини янада ошириш, кенг поласали оптик тармоқларни кенгайтириш ва оптик толлари алоқа тармоқларини қуриш ишларини давом эттириш, барча ҳудудларни, шу жумладан, узоқ ва чекка ҳудудларни рақамли телевидениега ўтказиш ишларини охирига етказиш зарур.

Вазирлар Маҳкамаси ушбу дастур ижросини қатъий назоратга олиши ҳамда вазирлик ва идоралар, пудратчи ташкилотлар томонидан 2015 йилга белгиланган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаши даркор.

Ўзбекистон миллий автомагистралари таркибига кирадиган автомобиль йўллари участкаларини қуриш ва реконструкция қилиш бўйича амалга ошириладиган ишларнинг стратегик аҳамиятини инобатга олган ҳолда, «Ўзавтойўл» давлат акциядорлик компанияси, Республика йўл жамғармаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига автомобиль йўллари қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш, йўллар бўйидаги инфратузилмаларни ривожлантириш юзасидан 2015 йил учун белгиланган вазифаларни сўзсиз бажариш бўйича амалий чоралар кўриш вазифаси топширилади.

Темир йўл коммуникацияларини ривожлантириш борасида ҳам муҳим вазифалар олдимизда турибди. Йўловчи ва юкларни ишончли ҳамда узлуксиз ташишни таъминлаш мақсадида 2015 йилда 260 километр темир йўлларни қайта тиклаш кўзда тутилмоқда. Соҳада 13 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мўлжалланмоқда. 124,1 километрлик Ангрэн – Поп электрлаштирилган янги темир йўлининг қурилиши, 140 километрлик Мароқанд – Қарши ва 325 километрлик Қарши – Термиз темир йўл участкаларини электрлаштириш, икки томонлама қатновга эга бўлган Жиззах-Янгиер электрлаштирилган темир йўл тармоғи қурилишининг иккинчи босқичини амалга ошириш каби лойиҳалар шулар жумласидандир.

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик темирйўл компанияси Иқтисодиёт вазирлиги, Тошкент ва Наманган вилоятлари ҳокимликлари билан биргаликда Ангрэн – Поп

темир йўлининг ўз вақтида ва сифатли қурилиши устидан алоҳида назорат ўрнатсин.

Хурматли мажлис қатнашчилари!

Кўриб турганингиздек, олдимизда ўта муҳим ва долзарб вазифалар турибди. Уларни фақат ўз кучимиз ва имкониятларимизга таянган ҳолда ҳал қилмасак, четдан биров келиб ҳал қилиб бермайди. Энг муҳими, шу борада эскича қолип ва ёндашувлардан бутунлай воз кечишимиз керак. Бугунги замоннинг талаби шуки, энди эскича ишлаб, эскича яшаб бўлмайди.

Бундай кайфият билан юрган одамларни, авваламбор, раҳбарларни ҳаётнинг ўзи қабул қилмайди. Бугунги кунда катта умид, орзу-мақсадлар билан, Ватаним таракқиётига ҳисса қўшаман, деб белини маҳкам боғлаб майдонга чиқаётган, мустақил фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-ҳунарларни пухта эгаллаган, азму шижоатли ёшларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш барчамизнинг нафақат вазифамиз, балки бурчимизга айланиши керак.

Ишончим комилки, биз иқтисодиётимизда туб таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, модернизация ва диверсификация жараёнларини изчил давом эттириш, хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб бериш ҳисобидан ўз олдимизга қўйган марраларга албатта эришамиз.

Қадри дўстлар!

Аҳоли фаровонлиги ва турмуш даражасини муттасил ошириш билан боғлиқ масалалар доимо эътиборимиз марказида бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади.

Таълим-тарбия ва тиббиёт муассасаларини янада ривожлантириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва бугунги кун талаблари асосида жиҳозлаш даражасини ошириш, ижтимоий инфратузилма объектларини жадал ривожлантириш, аҳолини сифатли ичимлик суви ва замонавий санитария тозалаш тизимлари билан таъминлаш биз учун устувор йўналиш ҳисобланади.

Ушбу мақсадлар учун давлат бюджети жами харажатларининг қарийб 60 фоизи йўналтирилади. Бу ўтган йилга нисбатан 4 триллион 100 миллион сўм ёки 22,5 фоиз кўп демакдир. Жумладан, таълим ва илм-фан соҳасини ривожлантиришга 34,3 фоиз, соғлиқни сақлаш тизимига 14,2 фоиз маблағ сарфланади.

Жорий йилда кекса авлод вакиллари эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни кучайтиришга, муҳтарам фахрийларимиз ҳаётига дахлдор муаммоларни ҳал этишга алоҳида аҳамият қаратилади.

2015 йилга мамлакатимизда Кексаларни эъзозлаш йили, деб ном берганимиз замирида ҳам моҳият эътибори билан ана шун-

дай эзгу мақсадлар мужассам экани, ўйлайманки, барчамизга яхши маълум.

Ҳукуматимиз тайёрлаётган дастурда кекса авлод вакиллари, аввало, 1941 – 1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фахрийларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларга кўрсатиладиган тиббий ва ижтимоий хизмат даражаси ва сифатини ошириш, муҳтожларни ёрдамчи ва реабилитация техник воситалари билан таъминлаш, туманлар ва маҳаллаларда қарияларимиз учун мулоқот марказлари, уларнинг қизиқишларидан келиб чиққан ҳолда, турли клублар ташкил этиш, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишлари учун шароитлар яратиш бўйича аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилиши лозим.

Мухтасар айтганда, бугунги тинч ва обод ҳаётимизни барпо этишга беқиёс хизматлари сингган, хонадонларимизнинг файзи бўлган мўътабар кексаларимизнинг фаровон ва муносиб умр кечиришлари учун кенг қўламли чора-тадбирларни амалга ошириш барчамизнинг нафақат вазифамиз, балки инсоний бурчимиз, деб қабул қилишимиз даркор.

Шу борада маҳаллалар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг кексалар ва ногиронларга доимий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатадиган тузилмаларини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият қаратиш лозим.

Бунда турли муассаса ва хизматлар, биринчи навбатда, пенсия, ижтимоий таъминот ва тиббий хизмат кўрсатиш муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш ва зарур даражада назорат қилиш масалалари назарда тутилиши керак.

Азиз ватандошлар!

Биз мамлакатимизни ислоҳ этиш ва янгилаш борасидаги ишларимизни давом эттириш ва янада чуқурлаштириш, иқтисодиётни барқарор ривожлантириш, халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини изчил юксалтириб бориш бўйича 2015 йилда ва ундан кейинги йилларда ўз олдимизга юксак, айнаи вақтда аниқ мақсад ва вазифаларни қўймоқдамиз.

Ишончим комилки, уларнинг барчаси муқаддас ва саховатли заманимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъи назар, ҳар қайси инсоннинг манфаатларига тўла жавоб берадиган, чуқур ҳаётий асосга, амалга оширишнинг реал имкониятларига эга бўлган вазифалардир.

Ана шундай мақсад-муддаоларимизнинг рўёбга чиқиши, мамлакатимизда тинчлик-осойишталик ва тотувлик муҳитининг барқарор бўлиши барчамизга, ҳар биримизнинг ўз жойимизда бизга ишониб топширилган вазифани қай даражада масъулият билан адо этишимизга боғлиқ эканини унутмаслигимизни истардим.

Мана шу эзгу мақсад йўлида барчангизга сихат-саломатлик, бахт ва омад ёр бўлишини тилайман.

USTUVOR VAZIFALAR

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

(Давоми. Бошланиши
1-бетда).

Инфляция даражаси 6,1 фоизни ташкил этди, бу прогноздагидан анча пастдир. Давлат бюджети, солиқ юки 20,5 фоиздан 20,0 фоизгача камайгани ва фойдадан олинадиган солиқ ставкаси 9 фоиздан 8 фоизгача пасайгани ҳолда, ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,2 фоиз профицит билан ижро этилди.

Банк тизимини қайта ислох қилиш ва мустақамлаш 2014 йилда Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкасини 12 фоиздан 10 фоизгача пасайтириш ва тижорат банкларининг кредитлари бўйича фоиз ставкасини тегишлича камайтириш учун зарур шарт-шароитлар яратди. Охириги йиллар давомида етакчи ҳалқаро рейтинг агентликлари Ўзбекистоннинг банк тизими фаолиятини «барқарор» деб баҳоламоқда.

Ишлаб чиқариш, ижтимоий, йўл-транспорт ва коммуникация инфратузилмасини кўламли модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича чуқур ўйланган фаол инвестиция сиёсати амалга оширилиши натижасида иқтисодиётга инвестиция қўйиш ҳажми 10,9 фоизга ўсди ва эквивалентда 14,6 миллиард АҚШ долларини ташкил этди. Бундан барча капитал қўйилмаларнинг 21,2 фоиздан ортигини хорижий инвестициялар ва кредитлар ташкил этди, уларнинг тўртдан уч қисми тўғридан-тўғри хорижий инвестициялардир. Барча инвестицияларнинг 73 фоизидан ортиги ишлаб чиқариш қурилишига йўналтирилди. Иқтисодиётнинг етакчи тармоқларида замонавий юқори технологик асбоб-ускуналар билан жиҳозланган умумий қиймати 4,2 миллиард долларлик 154 та йирик объект фойдаланишга топширилди.

Мамлакатимизнинг маҳсулотларни экспорт қилувчи ишлаб чиқарувчиларини қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, уларнинг маҳсулотлари рақобатбардошлигини ошириш ва янги бозорларни ўзлаштириш чора-тадбирларини амалга ошириш давом эттирилди. Натижада ташқи савдо баланси 180 миллион АҚШ доллари миқдоридagi ижобий сальдо билан белгиланди, олтин-валюта захиралари 1,6 миллиард АҚШ долларига ўсди.

Ишбилармонлик муҳитини яхшилаш ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун янада қулай шарт-шароитлар яратиш, шу жумладан, бизнесни ташкил этишда «бир дарча» тамойилини жорий этиш, кичик бизнес субъектлари томонидан статистика ва солиқ ҳисоботлари тақдим этилиши механизмини соддалаштириш, хусусий тадбиркорларнинг хомашё ресурсларидан фойдаланишини анча кенгайтириш бўйича тизимли чора-тадбирлар амалга оширилди. Натижада ялпи ички маҳсулотда кичик бизнеснинг улуши 2000 йилдан бошланадиган даврда 31 фоиздан 56 фоизгача, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришда эса – 12,9 фоиздан 31,1 фоизгача ўсди.

Ялпи ички маҳсулот таркибида хизматлар улуши 53 фоиздан 54 фоизгача кўпайди. Юқори технологик хизматлар жумласида алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари энг жадал ривожланмоқда, бундай хизматлар охириги беш йилда 3,3 баравар, ўтган йилда эса 24,5 фоизга ўсди.

Иқтисодиётнинг тадрижий ва мутаносиб ривожланиши аҳоли ҳаёти даражаси ва сифати изчил ошиши учун мустақам негиз яратди. Бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсия ва стипендиялар ўтган йили 23,2 фоизга ўсди. Аҳоли жон бошига реал даромадлар 10,2 фоизга кўпайди. 2014 йилда қарийб 1 миллион иш ўринлари ташкил этилди, улардан 60 фоизи қишлоқ жойлардадир, таълим муассасаларининг 600 мингдан ортиқ битирувчилари ишга жойлаштирилди.

Мамлакатимиз Президенти ўз маърузасида ҳал этилмаган мавжуд муаммоларни тўлиқ ва ҳар томонлама таҳлил қилди ҳамда 2015 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифалари ва йўналишларини бажариш бўйича дастурий вазифаларга батафсил тўхтади. Ҳукумат, вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари ва барча даражалардаги ҳокимликлар олдида иқтисодий ўсишнинг юқори суръатларини бундан кейин ҳам сақлаб қолишга, иқтисодиётдаги таркибий қайта ўзгарти-

ришларни кенгайтиришга ва саноатнинг етакчи тармоқларини фаол диверсификациялашга, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштиришга, йўл-транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини ривожлантиришга йўналтирилган зарур чора-тадбирларни кўриш вазифалари қўйилди. Иқтисодиётда давлатнинг иштирокини стратегик ва иқтисодий асосланган ўлчамларгача қисқартириш, корпоратив бошқарув тизимида тамойиллар ва ёндашувларни тубдан ўзгартириш, хусусий мулкдорлик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги барча тўсиқлар ва чеклашларни бартараф этиш, тўлиқ эркинлик бериш, шунингдек, аҳоли бандлигини таъминлаш, унинг ҳаёти даражаси ва сифати ўсиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш бўйича ташкилий чора-тадбирлар белгиланди.

Бу йил Кексаларни эъозлаш йили деб эълон қилинганлиги муносабати билан ушбу йилга мўлжалланган мақсадлар ва вазифаларга эришиш, шу жумладан, кекса авлод одамларига, энг аввало, 1941 – 1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фахрийларига зарур даражада эътибор бериш ва уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларга тиббий ва ижтимоий хизмат кўрсатиш даражаси ва сифатини ошириш, эҳтиёжмандларни реабилитациянинг қўшимча ва техник воситалари билан таъминлаш, кексаларнинг ҳаёт фаолияти ва дам олишини ташкил этиш тизимини сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш бўйича дастурий чора-тадбирларни амалга оширишни таъминлашга алоҳида эътибор берилди.

Кун тартибидаги масалалар бўйича Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирликлар, идоралар, ташкилотлар раҳбарлари ва вилоятлар ҳокимлари сўзга чиқди. Республика ҳукумати мажлисига қиритилган масалаларни муҳокама қилиш яқунлари бўйича 2015 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим устувор вазифалари амалга оширилишини таъминлашга оид амалий чора-тадбирлар белгиланган қарор қабул қилинди.

ЎЗА.

Ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш — давр талаби

Мамлакатимиз банк тизими вакиллари ва журналистларнинг навбатдаги учрашуви Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатининг амалдаги ижросига бағишланди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан «Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банки ҳамкорлигида ташкил қилинган мазкур тадбирда тижорат банклари масъул ходимлари, «Қамолот» ЁИХдан вакиллар, хорижий экспертлар, тадбиркорлар ҳамда касб-хунар коллежлари битирувчилари иштирок этди.

Республикаимиз банк тизимида Давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги Қарори ҳамда «Таълим муассасалари битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги Фармони асосида ёшлар, айниқса, коллеж битирувчиларини тадбиркорликка жалб қилиш ва улар учун янги иш ўринларини ташкил этишга катта эътибор қаратилмоқда. Бу борада Марказий банк, Олий ва ўрта махсус таълим ваирлиги, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси ҳамда «Қамолот» ЁИХ ҳамкорлигида қатор дастурий чора-тадбирлар ишлаб чиқилган бўлиб, унда ёшлар ўртасида кичик бизнес соҳасини оммалаштириш, уларнинг ушбу йўналишдаги билим ва кўникмаларини шакллантириш, имконият ва қизиқишларини қўллаб-қувватлаш, молиявий рағбатлантириш масалалари кўзда тутилган.

Тадбирда «Менинг бизнес-ғоям», «Ёш тадбиркор – юртга мадакор», «Ватаним тараққиётига менинг ҳиссам» каби лойиҳаларнинг 2014 йилги натижалари сарҳисоб қилинди. Унга кўра, имтиёзли кредит олишлари учун ёшларнинг 59 нафарига диплом (йиллик 5 фоизли), 200 дан ортигига сертификат (йиллик 10 фоиз) берилганлиги маълум қилинди.

Шунингдек, Марказий банк томонидан 2014 йил давомида жойларда, айниқса, республикаимизнинг энг чекка туманларида аҳоли, ёш тадбиркорлар ва коллеж битирувчилари ўртасида 350 дан ортиқ турли тадбирлар – анжуман, форум, семинар, кўргазма, давра суҳбатлари тарзидаги амалий учрашувлар ўтказилди. Касб-хунар коллежлари битирувчиларининг бизнес лойиҳаларини имтиёзли шартлар асосида молиялаштиришга 200,9 млрд. сўм, ёш тадбиркор, хунарманд ва фермерлар учун 322,4 млрд. сўм, ёш оилаларга уй-жой сотиб олишга 234 млрд. сўм миқдорда сармоялар ажратилди. Олий таълим муассасаларида шартнома асосида билим олаётган талабаларга 68 млрд. сўмлик таълим кредитлари берилди. Бундан ташқари, ёш оилалар ўртасидаги уй-жойга муҳ-

тож ва иқтидор эгалари учун молия муассасаларининг 90 млрд. сўмдан зиёд маблағлари ҳисобига «Қамолот» уйлари қуриб, фойдаланишга топширилмоқда.

– Банк таваккалчиликларини бошқариш банк тизимининг ривожланиш стратегиясидаги муҳим жиҳатлардан бири бўлиб, бу борада банк назорати бўйича Базель кўмитасининг тавсиялари асосида самарали ва ишончли тизим шакллантирилган, – дейди **Тошкент Халқаро Вестминистер университети проректори Алан Франс**. – Шунинг учун ҳам Ўзбекистон банк тизимида дунёнинг нуфузли рейтинг агентликлари томонидан «барқарор» рейтинг баҳоси берилган бўлса, Халқаро молия корпорациясининг янги ҳисоботида кредитлаш тизими янада юқори поғонага кўтарилган. Ўзбекистондаги ҳар бир банк ўз салоҳиятига эга бўлиб, ташқи қарзга таянмаган ҳолда ресурс маблағларини ички манбалар ҳисобидан тўлиқ шакллантириб, тадбиркорлар ва ёшларнинг бизнес лойиҳаларини молиялаштирмоқда.

Анжуманда банк тизимида ёшларга берилган имконият ва шарт-шароитлар хусусида сўз бориб, банкларда уларнинг кредит олишлари учун таъминот сифатида яқин қариндошларининг кафилигидан фойдаланиши ҳамда эндиликда молия муассасалари томонидан электрон шаклда кредит ажратиш тизими йўлга қўйилганлиги таъкидланди.

– Бугун юртимизда ёшлар учун ҳар жабҳада кенг имкониятлар мавжуд, – дейди **«Қишлоқ қурилиш банк» АТБ мижозларидан бири, «Бўстонлик-тош» хусусий корхонаси раҳбари Темур Абдуллаев**. – Мен ҳам тадбиркорлик соҳасида ўзимни синаш учун дастлабки қадамни ташладим. «Қишлоқ қурилиш банк»дан 5 млн. сўм ҳажмида кредит олиб, паррандачиликни йўлга қўйдим. Ҳозирда корхонамизда 10 мингта жўжа парвариш қилинапти.

Дарҳақиқат, «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ томонидан 2014 йил давомида 920 нафар коллеж битирувчисига 14,7 млрд. сўмлик имтиёзли микрокредитлар берилди. Ёш оилаларга 55,7 млрд. сўмлик ипотека ҳамда 19,6 млрд. сўмлик микрокредитлар ажратилди.

Тадбирда ёшлар банкларнинг дастлабки сармоясидан мақсадли фойдаланаётгани, бу ҳолат, айниқса, қишлоқларда яққол кўзга ташланаётгани айтиб ўтилди. 2014 йил яқунлари бўйича ушбу йўналишда 250 минг нафар йигит-қиз иш билан таъминлангани мамнуният билан қайд этилди.

Назира МАВЛОНОВА.

ISLOHOTLAR SAMARASI

Банк тизими: ижобий кўрсаткичлар, масъулиятли вазифалар

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Банк тизимининг жорий ликвидлик даражаси бир неча йилдан буён 64 фоиздан юқори бўлиб, бу жаҳон амалиётида умумқабул қилинган минимал кўрсаткичдан 2 баробар ортиқдир.

Банк активлари 2013 йилга нисбатан 28,2 фоизга ўсиб, бугунги кунда 56,2 трлн. сўмдан ошди (2-диаграмма).

Самарали банк назоратининг халқаро стандартлар асосида амалга оширилиши, банк ликвидлиги ва активлари сифати устидан доимий мониторинг олиб борилиши мамлакатимизнинг барча тижорат банкларига етакчи халқаро рейтинг агентликлари – «Fitch Ratings», «Moody's» ва «Standart & Poog's»дан тақдим этилган «барқарор» ижобий рейтинг баҳоларини янгилаш имконини берди.

«Moody's» халқаро рейтинг агентлиги эса Ўзбекистон банк тизимининг ривожланиш истиқболларини кетма-кет бешинчи йил «барқарор» деб эълон қилди.

Банк тизими фаолиятининг асосий индикаторлари, хусусан, «банкларнинг умумий капитали етарлилиги», «тижорат банкларининг ликвидлиги», «депозитлар ҳажмининг динамикаси», «кредит кўйилмалари ҳажмининг ўзгариши» 2014 йил якуналари бўйича юқори баҳоларга мос бўлди.

Банклар томонидан 2014 йил учун устувор вазифа қилиб белгиланган sanoatda юқори технологияли ва замонавий бўлган энг муҳим объектлар ҳамда қувватларни ишга тушириш, мамлакатда ишлаб чиқаришни техник ва технологик жиҳатдан янгилаш ва модернизациялашга қаратилган кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилди.

Хусусан, ҳисобот йилида иқтисодийнинг реал секторига йўналтирилган кредитларнинг умумий ҳажми 2013 йилга нисбатан 31,2 фоиз кўпайиб, 2015 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, 34,8 трлн. сўмдан ортди (3-диаграмма).

Банкларнинг инвестиция мақсадларига ажратилган инвестицион кредитлари миқдори ҳам 2013 йилга нисбатан 1,2 баробардан зиёдга ошиб, 2015 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, 8,5 трлн. сўмни ташкил қилди (4-диаграмма).

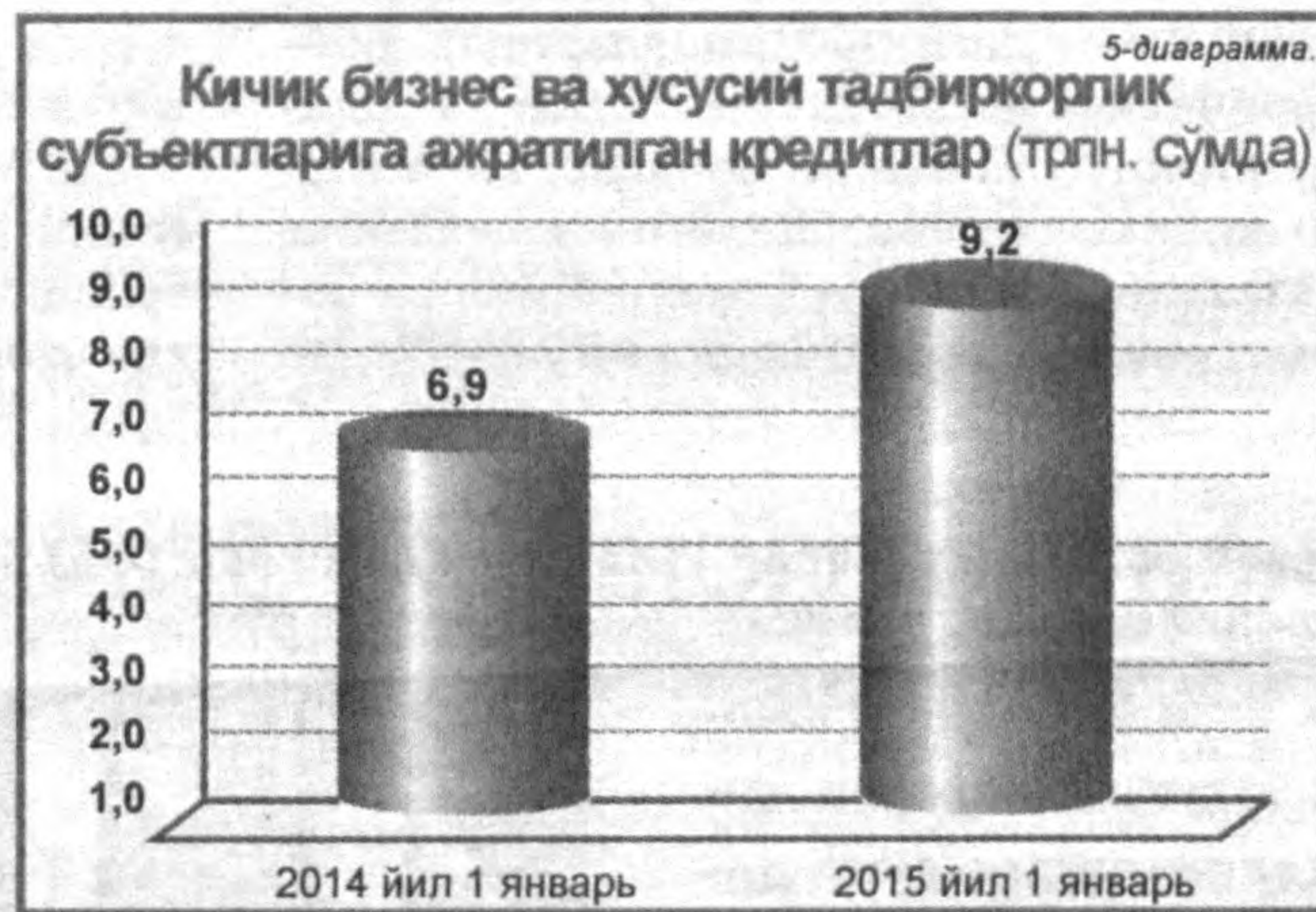
Банк тизими томонидан кичик бизнесни ривожлантириш учун қулай ишбилармонлик муҳитини

шакллантириш ва тадбиркорликка янада кенг эркинлик бериш борасида кенг қўламли чора-тадбирлар амалга оширилди. Натижада соҳа субъектларига ажратилган кредитлар ҳажми 2013 йилга нисбатан 1,3 баробар кўпайиб, 2015 йилнинг 1 январь ҳолатига 9,2 трлн. сўмдан ортиқ бўлди (5-диаграмма).

Жумладан, микрокредитлар ҳажми 1,9 трлн. сўмдан ошиб, бу кўрсаткич ҳам 2013 йилга нисбатан 1,4 баробар ўсиши таъминланди.

Тижорат банклари томонидан аёлларнинг тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлашга йўналтирилган кредитлар миқдори 2013 йилга нисбатан 1,4 баробар ошиши таъминланди ва 960,2 млрд. сўмдан зиёд бўлди.

Шунингдек, банклар ёшларни, айниқса касб-хунар коллежлари битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб қилиш, уларнинг бизнес лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлашга ҳам жиддий эътибор бериб келмоқда.

Хусусан, 2014 йилда ушбу йўналишга 200,9 млрд. сўм миқдорида кредитлар ажратилиб, мазкур кўрсаткич ҳам 2013 йилга нисбатан қарийб 1,4 баробар ўсди (6-диаграмма).

Мамлакатимиз банкларининг барқарор ҳолати, банк тизимига бўлган ишончининг йилдан-йилга ошиши ҳамда аҳоли реал даромадларининг ўсиб бориши аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларининг бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилишнинг мустаҳкам асоси бўлиб қолмоқда.

Тижорат банкларининг ресурс базасини кўпайтириш борасида амалга оширилаётган ишлар банкларнинг жами депозитлари ҳажмининг йилдан-йилга ошиб боришини таъминламоқда. Хусусан, ушбу кўрсаткич 2013 йилга нисбатан 30,5 фоиз ўсиб, 2015 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, 28,5 трлн. сўмни ташкил этди (7-диаграмма).

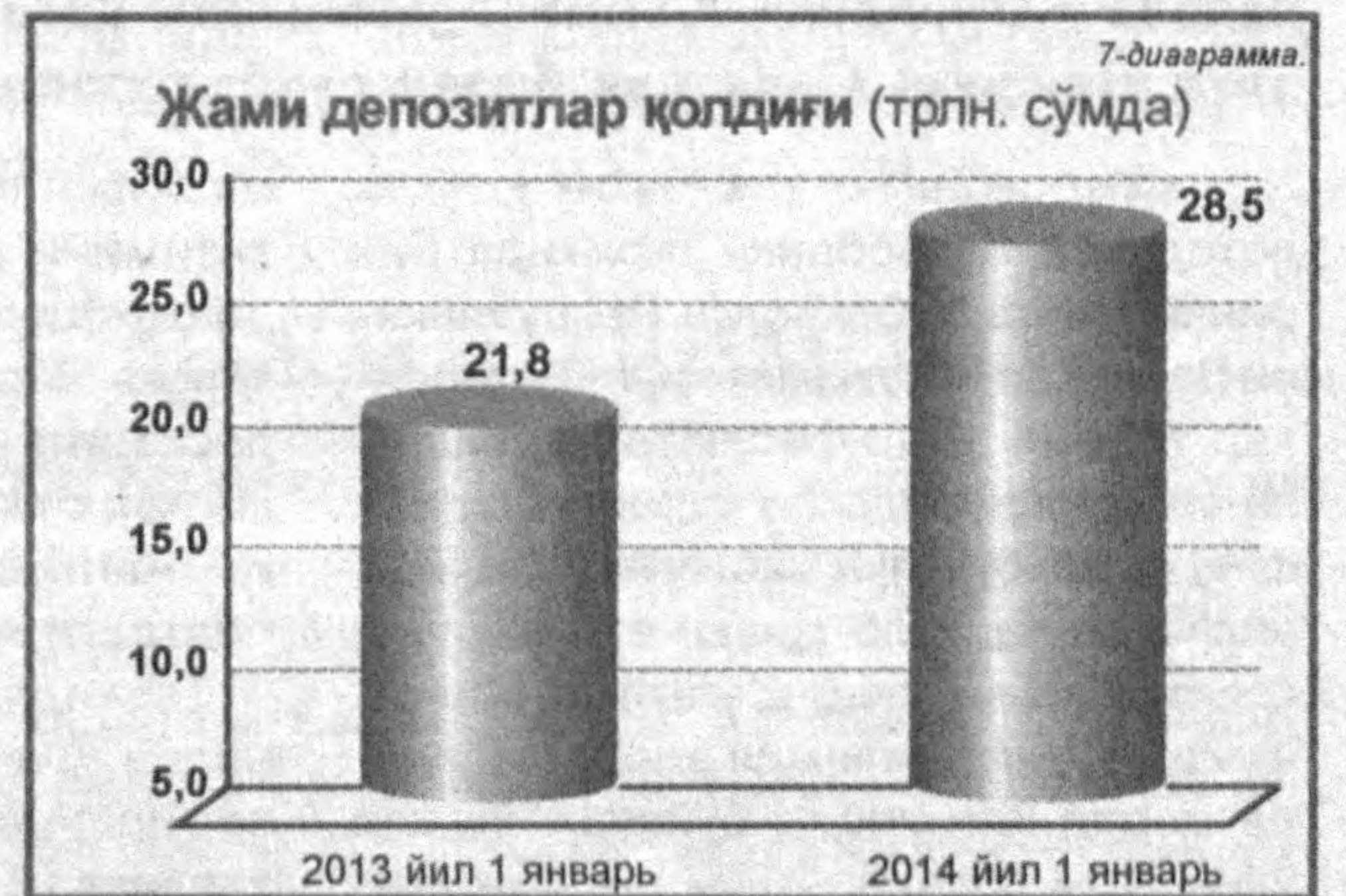
Ҳисобот йилида молиявий хизматлар таркибида бевосита банк хизматлари улуши 89 фоизга етиб, бу кўрсаткич ҳам 2013 йилга нисбатан 1,3 баробардан зиёд ошди. Бу аҳоли ҳамда тадбиркорлик субъектларига замонавий банк хизматлари кўрсатиш сифати ва қўламини кенгайтириш борасида кўрилаётган мақсадли чора-тадбирлар самарасидир.

Республикада нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тизимини янада ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳисобот йили якуналарига кўра, муомалага чиқарилган пластик карталар сони 13,4 млн. дондан ошиб, савдо ва хизмат кўрсатиш шохобчаларига ўрнатилган ҳисоб-китоб терминаллари сони 159 минггага етди.

Шу билан бирга, мажлисда банклар томонидан миқозларга замонавий банк хизматлари кўрсатиш ва аҳолининг банкларга бўлган ишончини янада ошириш борасидаги мавжуд ички имкониятлардан тўлиқ фойдаланмаётган айрим тижорат банклари фаолияти қаттиқ танқид қилинди.

Шунингдек, мажлисда мамлакатимиз Президенти томонидан 2015 йил учун белгилаб берилган энг муҳим устувор вазифаларнинг амалга оширилишини таъминлаш, банк тизимининг барқарорлигини мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар ижросини изчил давом эттириш, тижорат банкларининг фаолиятини халқаро стандартлар ва принципларга мувофиқ баҳолаш, тартибга солиш ҳамда назорат қилиш тизимини янада такомиллаштириш, халқаро молия институтлари билан ўрнатилган ҳамкорликни янада мустаҳкамлаб бориш, реал сектор корхоналари ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш, банк хизматлари турларини янада кенгайтириш ҳамда сифатини яхшилаш, замонавий ахборот-коммуникация технологияларини амалиётга жадал татиқ этиш борасида аниқ вазифалар белгилаб олинди.

Шунингдек, мажлисда барча банклар раҳбарлари зиммасига мамлакатимизда 2015 йил – «Кексаларни эъзозлаш йили» деб эълон қилиниши муносабати билан бу борада қабул қилинадиган Давлат дастури ҳамда 2015 йилда иш ўринларини ташкил этиш дастурида белгиланган вазифаларнинг тўлиқ бажарилишини таъминлаш вазифаси ҳам юклатилди.

Мажлисда муҳокама этилган барча масалалар юзасидан Марказий банк Бошқарувининг тегишли қарорлари қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ахборот хизмати материаллари асосида Камол НУРИЕВ тайёрлади.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2015 йил 20 январдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1994,93	1 Канада доллари	2031,24	1 Норвегия кронаси	321,31	1 евро	2862,94
1 Англия фунт стерлинги	3678,31	1 Хитой юани	391,02	1 Польша злотийси	651,14	10 Жанубий Корея вони	22,55
1 Дания кронаси	378,01	1 Кувайт динори	8264,48	1 Сингапур доллари	1831,19	10 Япония иенаси	207,53
1 БАА дирҳами	661,63	1 Россия рубли	37,29	1 СДР	3456,97	*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.	
1 АҚШ доллари	2430,17	1 Украина гривнаси	153,83	1 Туркия лираси	1042,59		
1 Миср фунти	337,52	100 Ливан фунти	161,26	1 Швеция кронаси	299,69		
1 Исландия кронаси	18,42	1 Малайзия рингити	682,25	1 Швейцария франки	2797,80		

Айрим хорижий валюталарнинг ўтган ҳафтага солиштирма кўрсаткичи: 1 USD ▲ 2430,17 – (2424,31) | 1 EUR ▼ 2862,94 – (2913,25) | 1 GBP ▲ 3678,31 – (3675,73) | 10 JPY ▲ 207,53 – (205,00)

CHAKANA XIZMATLAR

Ёш авлод вакиллариغا ғамхўрлик йўлидаги жамғарма омонатлари

Таъкидлаш жоизки, жаҳон амалиётида, айниқса, банк депозит хизматлари орасида жамғарма омонатларига бўлган қизиқиш катта. Тобора иқтисодий имкониятлари ошаётган юртимиз аҳолиси ҳам бугунги кунда банкларимиздаги ушбу хизматга катта эътибор қаратиб, улардан мақсадли фойдаланиб келмоқда. Бу борада омонатчилар учун Юртбошимизнинг 2008 йил 20 февралдаги «Тижорат банкларида аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 3968-сонли Фармони ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Фармонга мувофиқ, банкка жалб қилинаётган аҳоли маблағларининг келиб чиқиш манбалари суриштирилмасдан, унинг сир сақланиши тўла кафолатланган ҳолда омонатнинг қайтарилиши миқдорларнинг биринчи талабидеёқ ҳеч қандай тўсиқларсиз амалга оширилмоқда.

Қолаверса, халқимиз орасида банк омонатларига бўлган қизиқишнинг ортишида Президентимизнинг 2008 йил 31 октябрдаги «Аҳолининг омонатларини жалб қилиш бўйича республика тижорат банклари ўрта-

Омонатлар ҳам банк, ҳам миқоз учун бирдек манфаатли бўлган молиявий хизмат саналади. Бунда тижорат банклари учун аҳоли ва хўжалик субъектларининг бўш пул маблағлари муассаса кредит ресурсларини шакллантиришда энг қулай ва самарали манба ҳисобланса, омонатчилар учун ўз сармоясини хавфсиз сақлаш, уни кўпайтириш имконини беради.

сида танлов ўтказиш тўғрисида»ги 991-сонли Қарори ва унинг асосида ҳар йили анъанавий тарзда тижорат банклари ўртасида ўтказилиб келинаётган танлов туртки бўлмоқда. Хусусан, банклар танловда юқори натижаларга эришиш мақсадида йилдан-йилга омонатлари жозибдорлигини ошириб бормоқда.

Куйида Сиз республикамиз тижорат банкларида амалда бўлган азиз фарзандларимиз – болажонларга аталган омонатлар ва уларнинг шартлари билан танишасиз.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкида айни пайтда йиллик «Ниҳол» ва «Келажак авлод» (миллий валютада) ҳамда «Бойчечак» (хорижий валютада) номли депозитларда айнан кичик авлод вакилларига аталган пул маблағлари жамғарил-

моқда. Улар орасида «Ниҳол» депозити шу турдаги омонатлар орасида энг юқори тўлов ставкасига эга бўлиб, унга ҳисобварақ 16 ёшгача бўлган болалар номига очилади. «Ниҳол»га қўшимча бадал киритиб бориш мумкин, унга ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугаганидан сўнг берилади. Омонатга маблағлар 5 йилдан кам бўлмаган муддатга қабул қилинади.

«Келажак авлод»нинг сақланиш муддати боланинг 7 ёшга тўлганига қадар амалга оширилади. Ушбу омонатга ҳам қўшимча маблағлар қабул қилиниб, фоиз тўловлари унинг сақланиш муддати тугаганидан сўнг берилади.

Банкнинг хорижий валютадаги (АҚШ долларларида) «Бойчечак» депозити ҳам 16 ёшгача бўлган болаларга мўлжалланган. Омонатнинг сақланиш муддати камида 5 йил ва боланинг 16 ёшга етганига қадар

белгиланган. «Бойчечак»га қўшимча бадал қабул қилинади, ҳисобланган фоизлар омонат муддати якунида, талаб қилиб олинмаган фоизлар эса, капитализациясиз Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг амалдаги курси бўйича миллий валютада тўланади.

«Ўзсаноатқурилишбанк» акциядорлик-тижорат банкида «Болалар мақсадли омонати»га аҳоли қизиқиши катта бўлмоқда. Миллий валютадаги ушбу жамғарма омонатининг сақланиш муддати 10 йил бўлиб, унга қабул қилинадиган бошланғич бадал чегараланмаган. Омонатга маблағлар боланинг 16 ёшга тўлганига қадар ва ундан ортиқ муддатга қабул қилинади.

Ёш авлод учун жорий қилинган яна бир «Соғлом авлод» номли омонат «Асака» давлат акциядорлик-

тижорат банки томонидан ишлаб чиқилган. Сақланиш муддати 2 йилни ташкил этувчи ушбу депозитга маблағлар нақд пулда қабул қилиниб, ҳисобланган фоизлар ҳар чоракда ёки омонат муддати тугагандан сўнг тўланади. Депозит муддати тугагунга қадар қўшимча маблағлар қабул қилинишига ҳамда «Асака» банкдаги мавжуд омонатлардан (агарда омонат нақд пулда шаклланган бўлса) қайта шартнома тузилишига рухсат берилади. Маблағларни қабул қилиш миқдори чегараланмаган.

Шунингдек, ушбу банк «Болажон» номли жамғарма депозити билан ҳам омонатчиларга қулай шароит яратмоқда. Омонатга маблағлар миллий валютада чекланмаган миқдорда қабул қилинади. Омонат балоғат ёшига етмаган болалар (13-15 ёш) учун уларнинг ота-оналари томонидан қўйилади. Омонат муддати 1 йилдан кам бўлмаган муддатга киритилади, у бўйича фоизлар йилма-йил ҳисобланиб, муддати тугаганидан сўнг ота-онага ёки бола 16 ёшга тўлганидан сўнг берилади.

«Ипотека-банк» акциядорлик-тижорат ипотека банки томонидан фарзандларимизнинг фаровон

«Фаровонлик» лотереяси: ютуқлар ўз эгаларига топширилмоқда

2014 йил 26-27 декабрь кунлари «Агробанк» акциядорлик-тижорат банки томонидан «Фаровонлик» пул-буюм ютуқли лотерея тиражи ўтказилди. Тираж натижалари эълон қилинганидан сўнг лотерея иштирокчилари томонидан тахририятга кўпгина саволлар келиб туша бошлади. Мана шу саволларга ойдинлик киритиш мақсадида «Агробанк» АТБнинг Қимматли қоғозлар бошқармаси бошлиги Дилфуза Содиқова билан суҳбат уюштирдик.

– «Фаровонлик» пул-буюм ютуқли лотереяси «Агробанк» тарихида биринчи марта Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Лотереялар ташкил этиш фаолиятини лицензиялаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, аҳоли бўш пул маблағларини банк айланмасига жалб қилиш ва маҳаллий корхоналарни қўллаб-қувватлаш, қўшимча иш ўринлари ташкил этиш мақсадида жорий қилиниб, у бўйича тиражли ўйин 2014 йилнинг 26-27 декабрь кунлари ўтказилди. Унинг натижалари бўйича расмий жадвал «Правда востока» газетасининг 2014 йил 30 декабрь 251(27953)-сони ҳамда «Қишлоқ ҳаёти» газетасининг 2014 йил 30 декабрь 155-156(8393)-сонларида чоп этилди. Бундан ташқари, ютуқлар расмий жадвали банкнинг веб-сайтига ҳам жойлаштирилди.

– Бирок, банкнинг расмий сайти тираж эълон қилингандан сўнг негадир яхши ишламади?

– Тўғри. Лекин бунга тираж ўйинининг ютуқлар расмий жадвалини банкнинг веб-сайтига жойлаштирган имиздан сўнг веб-сайтга кирувчиларнинг сони кескин ортиши сабаб бўлди. Айниқса, 26-27 декабрь кунлари веб-сайтта маълумотларни қайта ишлаш тизими имкониятларидан ортиқ даражада иш билан юкланишига олиб келди. Шунингдек, 2015 йилнинг 5 ва 6 январь кунлари банкнинг

маълумотларни қайта ишлаш электрон тизимини ноқонуний очиш мақсадида хакерлик ҳужумлари кўпайиб, ушбу ҳаракатлар веб-сайтнинг автоблокировкасига олиб келди. Шу сабабли мазкур сайт ўз ишини вақтинча тўхтатди. Айни пайтда сайтимиз ўз ишини одатдаги ҳолатда давом эттирмоқда.

Таъкидлаш жоиз, банкимиз томонидан «Фаровонлик» лотереяси бўйича тираж ютуқлари ҳақидаги ахборот аҳолига CLICK тизими ёрдамида мобил телефони орқали etkazish имкони ҳам яратилди. Унга кўра, *880# терилиб, керакли пункт танланади ва чипта рақами киритилади. Натижани экспресс-сўровнома орқали олиш учун *880*0120*чипта рақами*разряд*серияси# тартибда терилади.

– Айтингни, лотереяга 30 та автомобиль ютуққа кўйилган бўлса, нима учун расмий жадвалда фақат 6 та ютуқнинг билет рақами ва серияси кўрсатилган?

– Барча лотерея билетлари 01, 02, 03, 04 ва 05 разрядлар билан чиқарилган. Тираж вақтида ютуқлар 5 та разрядга тааллуқли тарзда ўтказилди. Масалан, серия рақами 003080, билет рақами 047 бўлган лотерея билетига «GM O'zbekiston»нинг «Malibu» автомобиль ютуғи чиқса, юқорида қайд этилган худди шундай серия рақамидаги ва билет рақамига 01 дан 05 гача бўлган разряддаги серия ва

билет рақами тўғри келган мазкур лотерея билетларининг ҳар бирига автомобиль ютуғи чиққан бўлади.

Шунингдек, «Фаровонлик» лотерея тиражининг ютуқлар расмий жадвалига асосан серияси тўғри келган билетларга 10 000 сўмдан ютуқ белгиланганини ҳам айтиб ўтишимиз мумкин.

Шундай қилиб, Сизнинг билетингизга ютуқ чиққанлигини билиш учун, аввало, жадвалдан билетингизнинг серия рақами тўғри келганлигига ишонч ҳосил қилинг. Агар серия рақами ҳам тўғри келса, унда билет рақамини текширишингиз лозим. Билетингизнинг серия ва билет рақамлари тўғри келса, Сиз рақамлар қаторидаги устунда ёзилган ютуқ эгасига айланасиз. Фақат билетнинг серия рақами тўғри келса, Сиз 10 000 сўм ютуққа эга бўласиз.

Бундан ташқари, алоҳида 10 000 сўм, 25 000 сўм, 50 000 сўм ҳамда 100 000 сўм миқдоридagi пул ютуқларида маълум серия рақами тўғри келса, унда 001 дан 200 гача бўлган лотерея билетлари ютуқли ҳисобланади.

– Ютуқлар қандай тартибда ўз эгаларига топширилмоқда?

– Пул-буюм ютуқли лотерея тиражини ўтказиш шартларига кўра, 10 минг сўмдан 100 минг сўмгача бўлган ютуқлар банкнинг барча филиалларида

лотерея тақдим этилган куннинг ўзида берилди бошланди. 100 минг сўмдан юқори бўлган ютуқ билетлари банкнинг барча филиалларида қабул қилиниб, билетлар белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилганидан сўнг ютуқлар эгаларига тақдим этилади.

Бундан ташқари, ютуқли лотерея билет эгаларига қулайлик яратиш ва харажатларни қисқартириш мақсадида маиший техника кўринишидаги ютуқлар банкнинг вилоят бошқармаларида, автомобиллар ва тракторлар Тошкент шаҳридаги «Агробанк» АТБ Марказий аппаратида лотереянинг ютуқлар расмий жадвалига асосан тақдим этилади. Бунда билет эгалари ютуқни олиши учун шахсини тасдиқловчи паспортини тақдим этишса kifоя.

– Ютуқ эгаларидан билетларни қабул қилиш бўйича чекловлар мавжудми?

– Ютуқларни олиш учун лотерея билетларини тираж ўтказилган кундан бошлаб 100 кун мобайнида тақдим этиш кўрсатилган. Ушбу муддат тугаганидан сўнг билетлар ҳақиқий эмас, деб ҳисобланади ва тўловга қабул қилинмайди.

Наргиз АХМЕДОВА
суҳбатлашди.

IQTISODIYOT TARMOQLARIDA

келажига учун «Навқирон» омонат тури ишлаб чиқилган. Ушбу омонатга маблағлар омонатчи 16 ёшга тўлиқ тўлгуни-

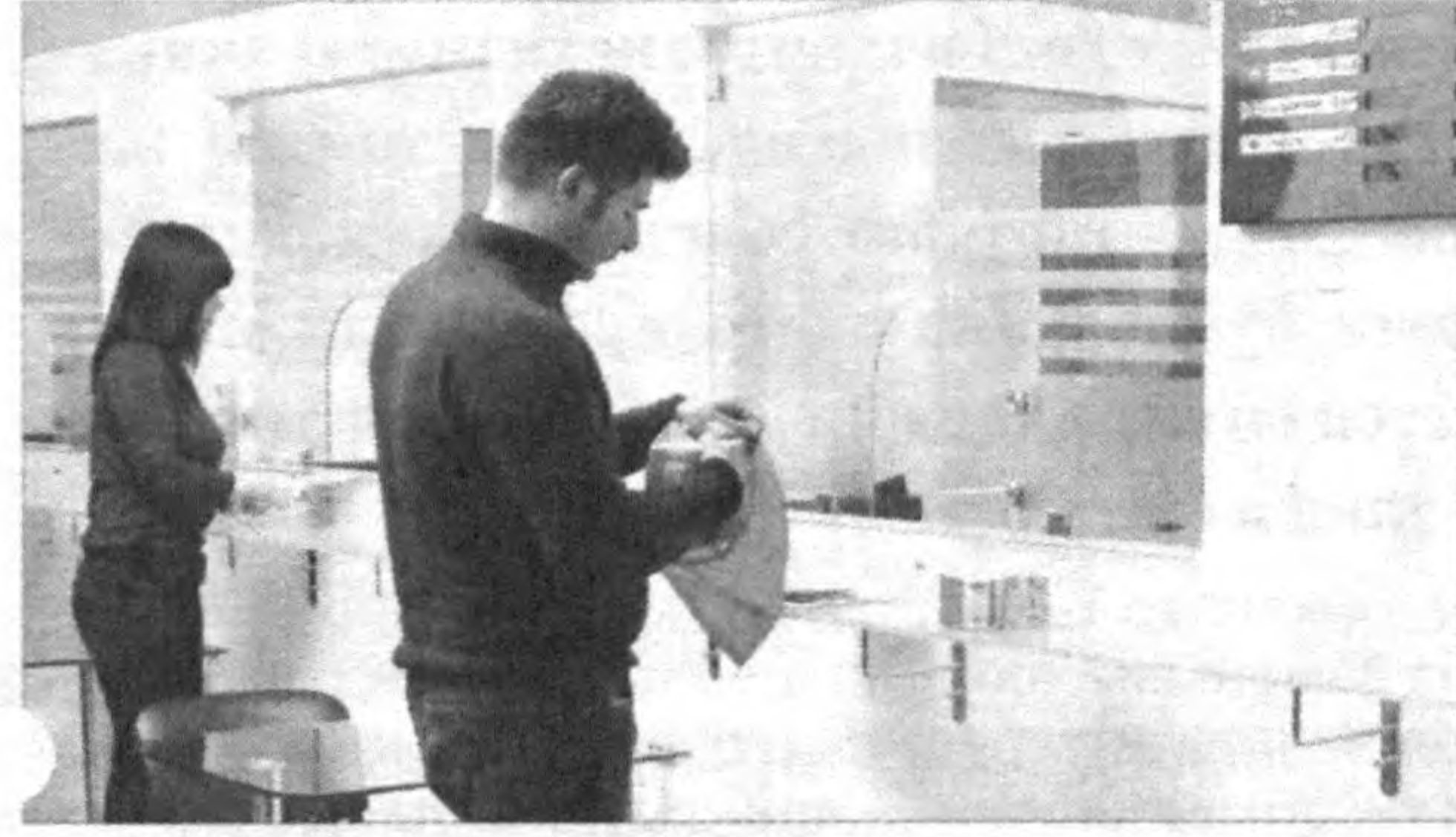
излар бўйича устама омонат муддати тугаганидан сўнг, яъни бола 16 ёшга тўлганида берилади.

тўланади. Омонатлар суммасига қўшимча маблағлар киритиш мумкин.

«Келажакка таълим» омонати бўйича белгиланган тартибга мувофиқ, мазкур депозитга ҳисобланган фоизлар капитализация қилиниши қайд этилган.

«Альянс Ёшлик» (16 ёшгача бўлган болалар учун), «Баркамол авлод» (сақланиш муддати 5 ой), «Бахтли авлод» (сақланиш муддати 3 ой) омонатлари эса, «Asia Alliance Bank» акциядорлик-тижорат банки томонидан кенг аҳоли қатламига ҳавола қилинмоқда. Улар орасида «Баркамол авлод» омонати бўйича фоиз тўловлари депозитнинг тўлиқ муддати учун олдиндан ҳисобланади ҳамда болалар ва ёшларни соғломлаштириш, профилактика ва даволаш муассасаларига, ўқув курсларига, мактабгача таълим муассасаларига йўналтирилади ёки омонатчининг пластик картасига ўтказиб берилади.

Юлдуз ЗОКИРОВА
тайёрлади.

га қадар унинг номига ота-онаси, яқин қариндошлари ва бошқа жисмоний шахслардан нақд пул ёки нақд пулсиз шаклда кирим қилиниши белгиланган. Шунингдек, «Навқирон»га корхона ва ташкилотлардан ҳомийлик маблағлари ҳам қабул қилинади. Бунда омонатга кирим қилинган ҳомийлик маблағидан банк хизмат ҳақи олмайди. Омонатга тўланган йиллик фоиз даромад Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкаси микдорида ҳисобланади, у ҳар ойда капитализация қилинади. Фо-

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банкида сақланиш муддати болаларнинг 16 ёшга тўлгунига қадар белгиланган «Келажак»ка (МБ қайта молиялаш ставкаси микдорида) ва «Келажакка-таълим» (МБ қайта молиялаш ставкаси микдорида) номли жамғарма омонатлари мавжуд. Ушбу депозитларга ҳисобланган фоизлар омонат банк томонидан қабул қилинган кунда амалда бўлган МБнинг қайта молиялаш ставкаси микдорида бир йилда бир марта молия йили якунида

Куёш электр станцияси иш бошлади

Наманган вилоятининг Поп туманида куёш фотоэлектр станцияси иш бошлади.

Мутахассисларнинг фикрича, бугунги кунда жаҳон энергетикасини ривожлантиришда энергия ресурсларини тежашни кучайтириш устувор йўналиш ҳисобланади. Мамлакатимизда Президентимиз Ислон Каримов раҳнамолигида энергия тежайдиган технологиялардан фойдаланишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ишлаб чиқаришга янги технологияларни жорий этиш ва мавжуд энергия ресурсларидан оқилона фойдаланишни кўзда тутувчи энергияни тежаш сиёсатининг изчил амалга оширилатгани ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархисини пасайтириш, иқтисодиёт тармоқларининг техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга хизмат қилмоқда.

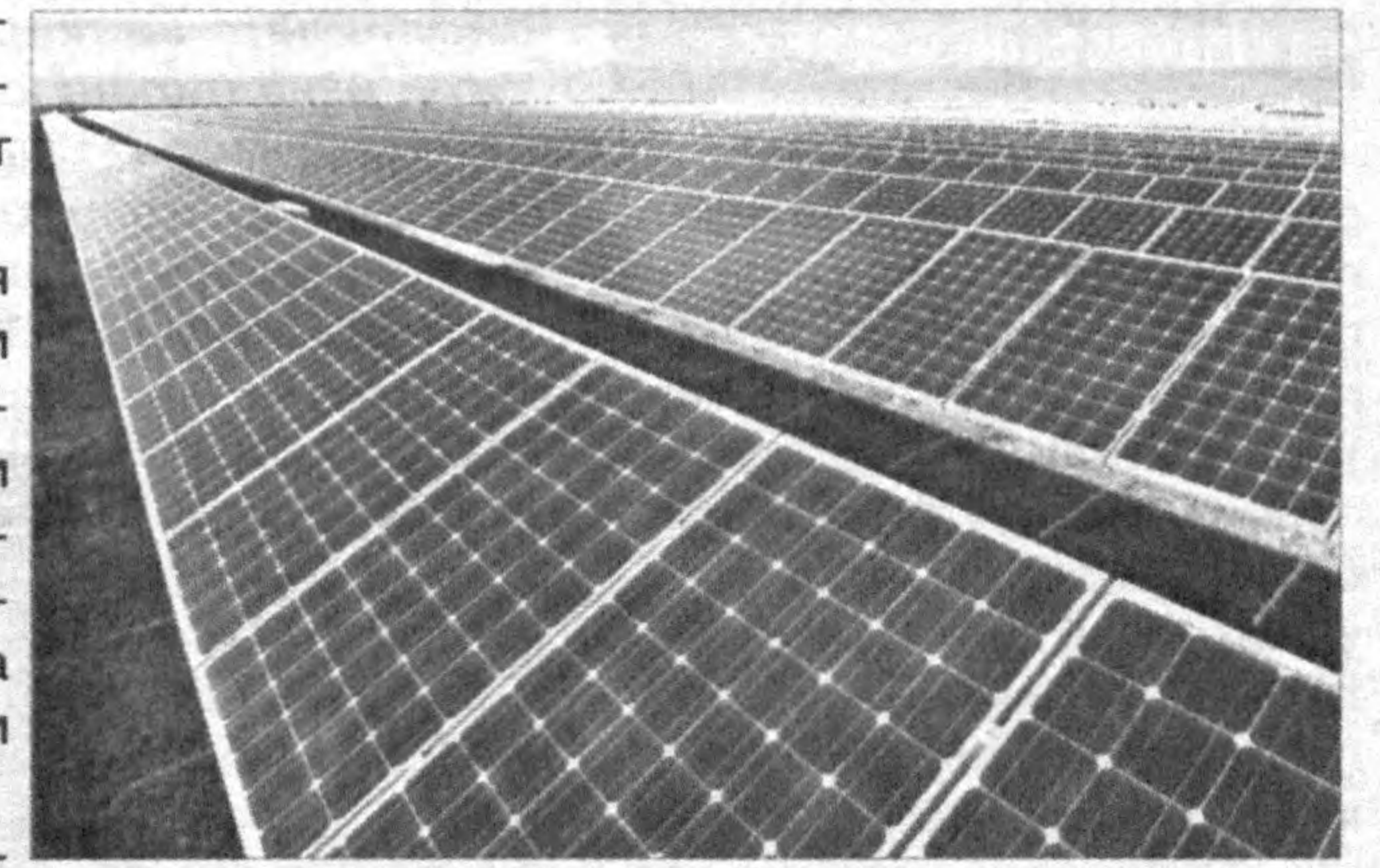
Айни пайтда энергия ресурслари ва энергияни тежаш, шунингдек, муқобил энергия манбалари соҳасига технологияларни жорий этиш ва улардан фойдаланиш бўйича қатор давлат дастурлари амалга оширилмоқда.

Ўзбекистонда улкан салоҳиятга эга бўлган қайта тикланадиган ва янги турдаги энергия ресурслари – куёш ва шамол энергияси, гидроресурслар, биомасса, геотермал ресурсларни ўзлаштириш муҳим аҳамиятга эга. Бу йўналишларни ривожлантириш қайта тикланмайдиган ресурсларни (газ, нефть, кўмир) келажак авлод учун сақлаш, республикамизда экологик аҳволни янада яхшилаш имконини беради.

Мамлакатимизда энергиянинг арзон, истиқболли, қайта тикланадиган, энг муҳими, экологик хавфсиз муқобил манбаларни яратиш бора-

сида амалга оширилатган излашнилар ўз самараларини бермоқда. Бу борада амалга оширилатган лойиҳалар давлат томонидан молиялаштирилиб, хорижий инвестициялар жалб этилаётгани муҳим аҳамият касб этаётир.

Поп туманининг Водий қишлоғида қурилган замонавий электр станцияси ҳам ана шу чора-тадбирларнинг амалдаги ифодасидир. Станциянинг қурилиш-монтаж ишлари «Ўзбек-энерго» давлат акциядорлик компанияси ва Жанубий Кореянинг етакчи компаниялари мутахассислари иштирокида амалга оширилди.

Станцияда умумий қуввати 130 килловатга эга бўлган беш турдаги куёш батареяли панеллар синов тарихида ўрнатилди ва улар дастлабки энергияни бера бошлади. Мазкур лойиҳадан кўзланган асосий мақсад ўрнатилган технологияларнинг самардорлигини ўрганиш ва синов жараёнидан яхши ўтган юқори самарали панеллар русумини бутун минтақага татбиқ этишдир. Шунингдек, лойиҳа доирасида куёш энергетикаси соҳасида маҳаллий мутахассислар тайёрлашни янада такомиллаштириш ҳам кўзда тутилган.

Меҳнат қилган элда азиз

Халқимиз пиру бадавлат отахон ва онахонлар истиқомат қилувчи хонадонларни фаришгали уй, деб улуғлайди. Зеро, нуруний кексаларимиз ёш авлодга меҳр-оқибатни ўргатиб, оилаларда тотувликни, жамиятда барқарорлик муҳитини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшаётир.

Қашқадарё вилояти Фузур туманидаги Шерали қишлоғида яшовчи Файрат Пўлатов ёши улуг бўлишига қарамасдан тиниб-тинчимайди. Турмуш ўртоғи Мавжуда опа билан тўрт фарзандни вояга етказди. Бугунги кунда 200 гектардан ортиқ майдонда дехқончилик қилаётган «Истиқлол» фермер хўжалигини бошқариб келмоқда.

Файрат Пўлатов маҳалла аҳли билан бамаслаҳат иш қилади. Чигит экиш бошланганда ёки ғалла режасини бажарганда аввал маҳалла оқсоқолларини йўқлайди. Бир пиёла чой устида улар билан кенгашиб, маслаҳатлашиб олади.

– Шундай суҳбатлардан бирида қишлоғимизда бирон-бир корхона қурилса, ёшларимиз ишли бўларди, деган фикр айтилди, – дейди Ф.Пўлатов. – Шу гапни кўп ўйладим. Натижада консерва заводини ишга туширдик. Хўжалигимизда асаларичилик, чорвачилик, паррандачиликни йўлга қўйдик. Айни кунларда балиқчилик тармоғини ташкил этиш мақсадида 10 гектар майдонда сунъий ҳовуз барпо этмоқдамиз. Булар қишлоғимиз аҳлини парҳезбон маҳсулотлар билан таъминлаш, янги иш ўринлари яратишда кўл келади.

Хўжалик ихтиёрида 80 гектар боғ бор. Фермер ҳар йили ўрик, олма, шафтоли, анордан мўл ҳосил олмоқда. Меваларни қишга сақлаб, аҳолига арзон нархларда етказиб бериш мақсадида ўтган йили 400 тонналик совутгичли омборхона қуриб, ишга туширди.

Ишбилармон фермер ўтган йили шарбат цехида янги линия ўрнатди.

Бунинг учун банкдан 147 минг доллар микдорида сармоя олди. Натижада авваллари шиша идишларга қуйилган шарбат эндиликда замонавий усулда қадоклашиб, савдо дўконларига етказиб берилмоқда.

Мулкдорнинг таъкидлашича, пахта ва ғалладан юқори ҳосил олишда замонавий техника ва сифатли парвариш муваффақият омили бўлмоқда. Ўтган йили хўжалик даромади 1 млрд. сўм, соф фойда 400 млн. сўмни ташкил этди. Фермер хўжалиги ўз ҳисобида қолган донни замонавий тегирмон орқали ун қилиб сотмоқда. Бу ҳам даромадни оширишда кўл келмоқда.

– Меҳнат қилган хор бўлмайди, – дейди Ф.Пўлатов. – Оилада 11 фарзанд меҳнат орқасидан улғайдик. Мустақиллик туфайли мулкдор бўлиб, рўзгоримга барака кирди. Янги корхона қуриб, аҳолини сифатли маҳсулотлар билан таъминлашга ҳисса қўшмоқдамиз. Ўғилларимдан бирига ва бир ишчимизга намунавий лойиҳалар асосида қурилган уй совға қилдик. Кексаларни эъзозлаш йилида режаларим янада улкан.

Фермер ўз олдига қўйган барча мақсадларига эришмоқда. Бунда юртимиздаги тинчлик-осойишталик, Президентимиз раҳнамолигида тadbиркор фермерларга яратиш берилаётган кенг имкониятлар муҳим омил бўлаётир. Зеро, тинчлик ва барқарорлик ҳукмрон юртдагина бунёдкорлик ишлари ривожланиб, фаровонлик ортаверади.

Экспорт ҳажми ошмоқда

Бухоро туманидаги «Маданият арттекс» Ўзбекистон – Россия қўшма корхонасининг ип-калава ишлаб чиқариш цехи реконструкциядан чиқарилди.

«Ипотека-банк»нинг туман филиалидан олинган 2,5 млрд. сўм кредит ҳамда корхонанинг ўз маблағи ҳисобига харид қилинган замонавий йигирув дастгоҳлари цехнинг ишлаб чиқариш қувватини янада оширди.

– Президентимиз раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тadbиркорликни ривожлантириш, қулай ишбилармонлик муҳити яратишга қаратилаётган алоҳида эътибор бизни кўпроқ меҳнат қилишга, изланиш ва фаолиятимизни янада кенгайтиришга ундамоқда, – дейди «Маданият арттекс» раҳбари Ориф Чориев. – Шу пайтга

қадар хомашёнинг асосий қисмини катта маблағ сарфлаб, бошқа корхоналардан харид қилардик. Энди бунга ҳожат қолмади. Цехимиз қуввати аввалгига нисбатан беш баробар ошиб, кунига 2,5 тоннагача ип-калава ишлаб чиқариш имконияти яратилди.

Лойиҳани босқичма-босқич амалга ошириш жараёнида цехга яна 25 нафар ишчи қабул қилинди. Шунда йигирув, тўқув ва бошқа ёрдамчи цехлардаги жами ишчи-мутахассислар сони 90 нафарга етди. «Маданият арттекс» ип-калава ишлаб чиқариш цехининг реконструкция қилиниши

корхонада арқон иплар, ишчи қўлқоплар ва нотўқима материаллар тайёрлаш ҳажмини ошириш имконини берди. 2014 йил охирига бориб, бу борадаги ўсиш 2013 йилга нисбатан 20 фоизга ошди.

Таъкидлаш жоизки, корхонанинг буюртма портфели россияликлар билан тузилган шартномалар асосида шакланган. «Маданият арттекс»да тайёрланиб, «Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» тамғаси остида 2014 йили экспорт қилинган маҳсулот микдори қарийб 700 минг долларни ташкил этмоқда. Бу 2013 йилга қараганда 100 минг долларга кўпдир.

Тижорат банкларининг меҳнат ярмаркасидаги фаол иштироки

Жорий йилнинг 15-16 январь кунлари Тошкент молия институтида мазкур олий ўқув юртини битирувчи бакалавр ва магистрлари учун «Карьера кунлари» меҳнат ярмаркаси ўтказилди. Тадбирда 2014-2015 ўқув йили битирувчилари, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, тижорат банкларининг масъул ходимлари иштирок этди.

«Трастбанк» ХАББ

Меҳнат ярмаркасида битирувчилар ўртасида ўтказилган тижорат банклари стипендияси учун танлов голибларига сертификатлар топширилди. Иш берувчиларнинг битирувчилар билан бевосита суҳбатлари натижаларидан сўнг эса йигит-қизлардан банкка ишга жойлашиш бўйича керакли ҳужжатлари қабул қилиб олинди.

– Республикамиз молия-банк тизимига кадрлар етказиб берувчи таянч олий ўқув юрти бўлган Тошкент молия институтида ёшларнинг билим олишга бўлган қизиқиши ва иштиёқини янада кучайтириш, талабаларни таълим тизимининг энг сўнгги технологиялари асосида ўқитиш, шунингдек, уларни мутахас-

сисликлар ва касбларга тўғри йўналтириш юзасидан алоҳида чора-тадбирлар мажмуи ишлаб чиқилган, – дейди Тошкент молия институтининг ректори Улуғбек Азизов. – Хусусан, бунга мамлакатимизнинг кўпгина тижорат банклари сингари «Трастбанк» ХАББ билан ҳам ҳамкорликда қатор тадбирларни амалга ошираётганимиз ёрқин мисолдир.

Банк ҳомийлигида институтимизда энг замонавий техника ва технологиялар билан жиҳозланган ўқув хоналари ташкил этилган. Шу билан бирга, ҳамкорлигимиз натижасида институтимиз талабаларининг битирув амалиётларини

ўташлари ва уларни ишга жойлаштириш бўйича қатор келишувларга эришилаёпти. Талабаларни рағбатлантиришга қаратилган турли танловлар ўтказилиб, голиблар банк кўмагида муносиб тақдирланаётгани эса талабаларнинг ўз устида тинимсиз ишлаш ҳамда етук истиқболли кадр бўлиб етишишларида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Тадбирда шунингдек, институт томонидан тижорат банкларини турли номинациялар бўйича голиб сифатида эътироф этиш ҳамда уларни тақдирлаш мароси-

ми ҳам ўтказилди. «Трастбанк» ХАББ «Карьера кунлари-2015» меҳнат ярмаркасида «2014 йилда талабалар амалиёти учун зарур шарт-шароитлар яратган энг яхши банк» номинацияси голиби, деб эътироф этилди.

яхши банк ходими» номинациялари голиблиги «Ҳамкорбанк» АТБга муносиб кўрилди.

Шунингдек, «Карьера кунлари» доирасида «Ҳамкорбанк» АТБнинг махсус стипендияси лауреати бўлган 24 нафар Тошкент молия институтининг талабалари сертификатлар билан тақдирланди. Институтнинг 185 нафар битирувчилари эса банк филиалларига ишга тақлиф этилди.

Бекзод АКРОМОВ тайёрлади.

Асосий мақсад — сифатли хизмат

Пойтахтимизда «Тошшаҳартрансхизмат» акциядорлик компанияси томонидан йўловчи ташиш жараёнини бошқариш, тартибга солиш ва тармоқни ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳамда келгусидаги режаларга бағишланган матбуот анжумани ташкил этилди.

Унда сўзга чиққанлар Тошкент шаҳрида замонавий инфратузилманинг муҳим таркибий қисми ҳисобланган жамоат транспорти давр билан ҳамроҳанг тарзда ривожланаётгани, тизим доирасида интерактив хизматларнинг яхши йўлга қўйилганлиги, фуқароларнинг жамоат транспортига дахлдор мурожаатларини қабул қилишда замонавий ахборот-коммуникация воситаларидан фойдаланилаётгани ва буларнинг барчаси маҳаллий аҳоли ва хорижлик меҳмонлар учун сифатли ва замонавий транспорт хизматини кўрсатишга қаратилганини таъкидлашди.

Маълумки, «Тошшаҳартрансхизмат» акциядорлик компанияси шаҳар йўловчи транспорти хўжалик бошқарувининг ваколатли органи бўлиб, унинг таркибида 9 та автобус саройи, «Тошкент метрополитени» давлат унитар корхонаси, «Тошкент трамвайи», «Тоштрансдиспетчерхизмат», «Тошйўловчтрансхизмат», «Тошавто-таъмирхизмат» каби 10 га яқин корхоналар фаолият кўрсатмоқда. Компания томонидан йўловчи ташиш хавфсизлигини таъминлаш, транспорт воситаларининг йўналишларда белгиланган жадвал бўйича ораликдаги вақтга қатъий риоя этган ҳолда ҳаракатланишига алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Хусусан, бугунги кунда пойтахтимизда 142 йўналишда 1400 дан зиёд автобус қатнови мавжуддир. Йўловчиларга транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш мақсадида 2014 йилда кўшимча равишда 80 та «Исузи» русумли автобус ха-

рид қилинган. Жорий йилда яна 90 та ана шундай транспорт воситасини харид қилиш мўлжалланмоқда.

Шунингдек, 2014 йилда тармоқни ривожлантириш борасида компания тизимида 360 дан ортиқ янги иш ўрни яратилиб, 270 нафардан ортиқ коллеж битирувчиси ишга қабул қилинган.

Тармоқни ривожлантириш мақсадида компания корхоналарида кўшимча фаолият турлари жорий қилинмоқда. Жумладан, яқинда тизим доирасида йўловчи ташиш хавфсизлигини ошириш, автобуслардан самарали фойдаланиш, корхоналарнинг молиявий-иқтисодий ҳолатини мустаҳкамлаш, жамоат транспорти қатнови жадваллари ва оралик муддатларига қатъий риоя этишни таъминлаш мақсадида «on-line» тартибида масофадан туриб назорат қилиш тизими – GPS-мониторинг мосламаларини ўрнатиш ишлари якунланди.

Яқин келажакда йўловчилар учун бир марталик чипталар, ягона тўлов карталари, кредит картасидан фойдаланиш, мобил телефон орқали тўловларни амалга ошириш имконияти яратилади. Ҳозир йўлқирани электрон шаклда тўлаш, хусусан, мобил телефон орқали амалга ошириш «Мустақиллик» метро бекатида синовдан ўтказилмоқда.

Ширин БАЙСЕНОВА.

«Ҳамкорбанк» АТБ

«Карьера кунлари» тадбирида Тошкент молия институтининг томонидан энг фаол иштирок этган тижорат банкларини тақдирлашга қаратилган маросимда Чет эл капитали иштирокидаги «Ҳамкорбанк» акциядорлик-тижорат банки ҳам икки номинация бўйича голиб бўлди. Жумладан, «Битирувчиларни ишга жойлаш ва уларни кўллаб-қувватловчи энг яхши банк» ҳамда «Битирувчиларни ишга жойлаш ва уларни кўллаб-қувватловчи энг

ЭЪЛОН

«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ Миробод филиали

Биносида 2011-2012 йиллар давомида қурилиш пудрат ишлари амалга оширилган. Бажарилган қурилиш пудрат ишлари натижасида камчиликлар аниқланган. Мазкур камчиликларни бартараф этиш бўйича пудрат ташкилотларига танлов савдолари эълон қилинади. Пудрат ташкилотлари танлов савдоларида қатнашиш учун банк филиалига эълон чоп этилган кундан бошлаб, 15 кун ичида мурожаат қилишлари лозим.

Мурожаат учун телефонлар: 0(371) 215-59-45; 255-73-14.
Манзил: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Туркистон кўчаси, 10-уй.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

Акмал НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

Анвар АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

Газета «Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖнинг компьютер базасида саҳифаланди

АХБОРОТ КЎМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАО

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100084, Тошкент ш.,

Ғ. Мавлонов кўчаси,

1а-уй, 3-қават.

e-mail: info@banknews.uz

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун

234-43-18

телефони орқали мурожаат қилинг.

Юридик шахслар учун нашр индекси – 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси – 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилади.

Кўлөзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтанинг чоршанба куни чоп этилади.

Буюртма № 1973

Адади: 10645 нуска.

Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмида, 3 шартли босма табақда чоп этилди.

Босишга руҳсат этилди: 20.01.2015 й.